JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUME-I-EFKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՃԱՏԷՍԻ, ԹԻՒ 54

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՍ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

Մանզումէի Էֆքեար

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԳԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افكار ارمنيجه يومى غزته
صاحب امتياز اوحانس فريد
اداره خانه سى باب عالى جاده سنده نومرو ٥٤

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿ.	ՎԵՑԱՄ.	ԵՌԱՄ.
Պոլսոյ համար	80 Ղշ.	45	25 Ղշ.
Գաւառներու համար	80 »	45	25 »
Արտասահմանի »	25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրշ., մէկէ աւելի գուելիք ծանուցմանց համար
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

10 ՓԱՐԱ ※ ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ ※ 10 ՓԱՐԱ

Սխալ Հասկցուած Պաշտպանութիւն Մը

ԳՐԷԹԷ ԱՆՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԳՈՒՍԱԾՔ ՄԸ

Շատ գիտցողը շատ կը սխալի, կ'ըսեն. աւելի պէտք է ըսել. շատ խօսողը շատ կը սխալի: Պապանզատէ Իսմայիլ Հագգը պէյ «Թանին»ի մէջ ա՛յնքան շատ կը գրէ, շատ կը խօսի որ անցեալ օր ծիծաղելի ըլլալու աստիճան սխալմունքի մը մէջ բռնուած էր:

Կը սիրենք հաւատալ թէ իր Թուրք ընթերցողներուն կարեւոր մէկ մասին ալ աչքէն զրիպած չէ ա՛յն կէտը թէ Իսմայիլ Հագգը՝ պախարակելու համար Ֆրանսան որ չօգներ, այլ կը հակառակի Թուրքիոյ, կը յիշեցնէ այս երկրին ամէնէն աւելի վնասակար եղող պարագաները, և առանց Ֆրանսայի և ուրիշ եւրոպական Տէրութեանց ունեցած անիրաւ շահերը մէջ բերելով, (որոնք Պապանզատէի համար խրատելի ըլլալ կը թուին...), կը հետեւցնէ թէ քանի որ Ֆրանսա Թուրքիոյ մէջ այսքան շահեր ունէր, ինչո՞ւ թեր կ'ըլլէ Պալքանեանց:

Հարցուցէ՛ք թէ ի՛նչ են այդ շահերը, և Պապանզատէ պիտի ըսէ, պիտի թուէ մէկիկ մէկիկ.— Նախ Գափիթիւլասիոնները, այսինքն ա՛յն հին պայմանագրութիւնները, որոնցմով Թուրքիա պարտաւորուած է իր երկիրը գտնուող օտարահպատակներուն չպատշաճեցնել իր օրէնքները, իր կանոնները, իր տուրքերը: Եւ Պապանզատէ ասիկա իբր շահ կ'արձանագրէ օտարներուն համար, և իբր յաւերժական պարտականութիւն Թուրքիոյ համար:

Երկրորդ՝ անոնց թէմէթթիւի տուրքէ ազատ ըլլալը: Երրորդ՝ դանձային ամէն գործողութեանց խառնուիլը, առանց ո և է ծանր պետական միջամտութեան: Չորրորդ՝ մենաշնորհները:

Մտիկ ըրէք.— Պապանզատէ կը մակաբերէ ասոնցմէ թէ Պալքանեանք ասանկ դիւրութիւններ կուտա՞ն, կրնա՞ն տալ Ֆրանսայի և օտարներուն: Քանի որ Թուրքիա կուտայ, քանի որ, Պապանզատէ պէյին բառերով, իւրաքանչիւր օտարահպատակ հոս մէյմէկ հիւպատոս, մէյմէկ դեսպան կտրած է և ըստ այնմ ամէն առանձնաշնորհում կը վայելէ, ինչէ՞ն է որ Ֆրանսա կամ օտարները Պալքանեաններուն նպաստաւոր ընթացք կը բռնեն:

Հանեցա՛ք հիմա այս փաստաբանութեան: Թուրքիան Պապանզատէի չէն տուած, որ ուղածին պէս կտրէ թափէ, և այս երկրին արժանապատուութիւնը, իր ազէտքներուն մէջ անգամ. բարձր բռնելու պարտականութիւն ունեցող ամէն Օսմանցի, կը ստիպուի ազդարարել Պապանզատէի երեսն ի վեր թէ ձեր թուած այդ կողմնակցութիւնները Թուրքիոյ տկարութեան պատճառներուն մէջ մեծ դեր կատարած են, և դուք այսօր այնպէս մը կը յայտարարէք թէ, քանի որ օտարները, ի վնաս երկրին բնիկներուն, ասանկ հրաշալի առանձնաշնորհումներ կը վայելեն և պիտի շարունակեն վայելել, ինչո՞ւ չեն օգներ մեզի:

Ի՜նչ աւաղելի եղանակ օտարին օգնութիւնը խնդրելու համար:

Շատ բան կը վայլեցնէինք Իսմայիլ Հագգը պէյի, բայց այս յօդուածը չէինք երեւակայեր թէ կրնայ բղխել արժանապատուութեան այն զգացումէն, զոր ինք կը դաւանի հասարակաց հայրենիքին հանդէպ:

Ընդհակառակն, բուռն ոճով պէտք էր խօսէր այդ երկրակործան առանձնաշնորհումներուն դէմ, որոնց բարձումը իրաւամբ կ'առաջարկէր Ներկայ կառավարութիւնը իր պատասխան-ծանուցագրին մէջ:

Պապանզատէ կը հայցէ որ եկէք վայելեցէք բոլոր այս առանձնաշնորհումները, բայց վերջին պահուն բարեկամութիւն մը ցոյց տուէք մեզի: Ո՛րքան միամտութիւն, երբ չի մտածեր որ օտարները դարերէ ի վեր այդ առանձնաշնորհումները վայելելով հանդերձ, միշտ աւելի ճնշած են երկրին վրայ, միշտ աւելի պղտիկցուցած են զայն, օգուտ քաղելով հին ու նոր Պապանզատէներու նման մտածողներէ, որոնք կորովի և բնիկ տարրերուն համերաշխ գործակցութենէն և արդար կառավարութեան մը գոյութենէն փոխանակ սպասելու երկրին փրկութեան միջոցը, օտարները իրարու դէմ, օտարները այս երկրին դէմ և կամ որպէս թէ ի նպաստ հանած են, գափիթիւլասիոններ ստորագրելով, առանձնաշնորհումներ շռայլելով. ամէն տեսակ ապահարկութիւններ սահմանելով, իբր թէ չար ժամ մը հեռացնելու համար: Եւ ահա, յատկանշական երեւոյթով մը, այսօր ալ Պապանզատէ նոյն մտքի դարձուածով օտարին կոչ կ'ընէ անոր բարեկամութիւնը մուրալու, ցոյց տալով գաբիթիւլասիոններ, մենաշնորհներ, ապահարկութիւններ...

Եւ խորհիլ թէ Նոր Թուրքիոյ մտաւորական ուժերէն, նախարար, նախարարցու, արտաքին գործոց պաշտօնատան թեկնածու միտք մըն է որ այս երկրին ապագայ ճակատագիրն ալ կը հաշուէ այս կերպով, փոխանակ վստահօրէն և նոր վարչութեան վայելուչ ոգիով նայելու դէպ առաջ, Թուրքիոյ մնացած ահագին տարածութիւնները այսուհետեւ տընտեսելու, կառավարելու արեւմտեան մեթոտներով, առանց երկրակործան գաբիթիւլասիոններու, ապահարկութիւններու և առանձնաշնորհներու հետ կապելու ապագան ալ:

Օրուան Նիւթեր

ՕՐՈՒԱՆ ՎԱՐԻՉՆԵՐՈՒՆ ՔՄԱՀԱՃՈՅՔԸ.— ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ ՄԱՔՐԻ ԳԻՒՂԻ ՄԷՋ.— 17 ՐԴ ԽԱԻԻԵԻՆ ԾՆՆԴԱՎԱՅՐԸ.— ԱԶԳ. ՏՈՒՐՔ ՉՎՃԱՐՈՂ ԳՈՐԾԻՉՆԵՐ

Վերջին շաբթուան ընթացքին մէջ տեղի ունեցած ազգ. իրադարձութիւնները նոր փորձառութիւն մը սորվեցուցին մեզի: Մինչեւ հիմա ազգ. վարչութեան եւ օժանդակ ժողովներու անդամներուն ընտրութեան մէջ ազգ. կեանքի փորձառութիւն կը փնտռուէր գոնէ անուանապէս: Բայց այսուհետեւ նկատի առնուելիք ամէնէն կարեւոր բանը պիտի ըլլայ թեկնածուներուն բնակավայրը:

Տեսէ՛ք, արդի վարչութեան եւ անոր օժանդակ ժողովներուն անդամոց մեծ մասին Բերա բնակիլը նոր փորձանք մը բացեց, նոր խնդիր մը բերաւ գետեղեց մեր ազգ. օրակարգին մէջ, իբր թէ ազգը, այս տագնապալի վայրկեաններուն մէջ, մտածելիք, զբաղելիք ուրիշ խնդիր չունենար: Բերայաբնակ վարիչները օրըստօրէ համերաշխութիւնով մը մրացեր են պահանջելու համար որ ազգ. Պատրիարքարանը Ղալաթիա փոխադրուի, որպէսզի իրենք դիւրութիւն ունենան ժողովի գալու և Պատրիարքարանի պաշտօնեաներուն վրայ քոնթրոլ ընելու:

Բայց այսպէս խորհողները արդեօք կը մտածե՞ն որ ի՛նչ յոռի նախընթաց մը ստեղծած պիտի ըլլան իրենց այս կարճամիտ պահանջումովը: Հարկաւ սա Բերայաբնակները ազգ. գործերը յաւէտ վարելու առանձնաշնորհումը ստացած չեն եւ օր մը մէկը, իրենց պաշտօնավարութեան շրջանը աւարտելով, պիտի քաշուին երթան եւ կրնայ ըլլալ որ այս անգամ ալ մեծ մասամբ Մաքրիգիւղցի ազգայինները կոչուին վարելու ազգային գործերը: Այն ատեն ի՛նչ պիտի ընենք: Քանի որ նախընթաց օրինակ մը կայ, Մաքրիգիւղցի վարիչները իրաւունք պիտի չունենա՞ն պահանջելու որ Պատրիարքարանը...Մաքրիգիւղ փոխադրուի, որպէսզի իրենք դիւրութիւն ունենան ժողովի երթալու և Պատրիարքարանի պաշտօնեաներուն վրայ քոնթրոլ ընելու....:

Բերայաբնակ վարիչները պէտք է միանգամ ընդմիշտ գիտնան թէ ազգին գործերը անհատներու քմահաճոյքին չեն կըրնար ենթարկուիլ: Ազգ. աւանդութիւններ, սովորութիւններ կան, զորս պարտաւոր ենք յարգել, ինչպէս ուրիշ ազգեր կը յարգեն իրենցը: Ցոյները խելք չունին եւ մեր Բերայաբնակ վարիչնե՞րը խելացի են: Ֆէնէրի Պատրիարքարանը չէ՞ որ Բերա կամ Ղալաթիա չի փոխադրուիր: Միթէ յոյն սինոդականները կամ Ազգ. ժողովի անդամները Ֆէնէրցի՞ են: Ընդհակառակը: Գրեթէ ամէնքն ալ Բերա կամ այլուր կը բնակին եւ աշխարհագրական մեծ հմտութեան մը պէտք չկայ գիտնալու համար թէ Ֆէնէր նոյնքան հեռու է Ղալաթիայէն որքան Գում-գաբու: Մնաց որ, յոյն ժողովականները մերիններուն պէս տարիներով ազգային տուրք չվճարող ալ չեն եւ անոնց մէջ կան որ կրնան իրենց անձնական ծախքով շքեղ ու հոյակապ Պատրիարքարան մը կառուցանել Ղալաթիոյ կամ Բերայի մէջ, բայց չեն ըներ, չեն կրնար ընել ազգ. զգացումը վիրաւորելէ վախնալով, եւ ամէն շաբթու կանոնաւորապէս ժողով կը գումարեն Ոսկեղջիւրի այդ առանձնացած անկիւնին մէջ եւ իրենց Պատրիարքարանին գործերուն վրայ ալ կրնան ամենախիստ քոնթրոլ մը կատարել: Ապացոյցը սա է որ անոնց Պատրիարքարանէն կարեւոր պաշտօնագիրներ չեն գողցուիր և չեն երթար Բէյլէր պէյերու թղթապանակը տաքցնելու:

Հայոց Պատրիարքարանը Գում-գաբուէն զատ ուրիշ ո՛չ մէկ տեղ կրնայ փոխադրուիլ Գապաչըեանի մը, Սայապալեանի մը կէֆէֆի համար: Եթէ իրենց դժուար կուգայ ազգին ծառայել... Գում-գաբուի մէջ, ազատ են քաշուելու: Ազգը պայմանաւոր ծառայութիւն չընդունիր: Իրենց հանգստութիւնը, իրենց դիւրութիւնը մտածող գործիչներ արդէն իսկ լաւ գաղափար մը չեն տար իրենց նկարագրին եւ իրենց ծառայութեան անկեղծ ոգիին վրայ: Ազգին գործերուն յոռի մատակարարութիւնը տեղագրական պատճառներու վերագրել ուզող խելացիները թո՛ղ անգամ մը մտածեն թէ Օտեաններ, Ռուսինեաններ չա՛տ աւելի օգտակար կերպով վարած են իրենց պաշտօնը Գում-գաբուի մէջ քան իրե՛նք... Ղալաթիոյ մէջ: Եթէ իրենց վարչական կարողութիւնը տկար է, Գում գաբուն ի՛նչ յանցանք ունի: Եւ յետոյ, Պատրիարքարանի պաշտօնեաներու քոնթրոլի խնդիր թող չյուզեն:

1—17 Թիւ խաֆիյէները Գում-գաբուի մէջ չէ որ ծնունդ առին:

ՀՐԱՅՐ

ԳՐԱԿԱՆ ՈՒՍՈՒՄՆԵՐԸ ՆԵՐԿԱՅ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Ոչ միայն Ֆրանսայի, այլ ամբողջ Եւրոպայի մէջ շարժում մը կայ այս միջոցին լրջօրէն վերադառնալու դէպի հին, դասական ուսումները, որոնք սխալ ըմբռնումով մը անտեսուած էին շարաշար, եթէ ոչ ծրագիրներու մէջ, այլ գոնէ գործնականին մէջ:

Գիտական զբաղումներու նպաստը մոլեռանդութիւն մը դարձաւ, և լեզուական, բանաստեղծական, գրական ուսումները ամենադաժան համեմատութիւններու իջան, այնպէս որ այսօր բնականօրէն հակազդեցութիւն մըն է որ կը գործուի դաստիարակութեան ճամբուն վրայ:

Այս հակազդեցութիւնը սկսաւ նոր միջքին դիւրահաղորդ միջոցներով, որոնց գլխաւորն էր «օրատորիօ պարապաւ» մը, և այս տեսակէտով Ողիմպական խաղերու վերածնունդը կազմեց առաջին հանգոյցը, ուրկէց դիւրաւ կարելի էր տեսնել Հելլէն և Լատին անմահ գրականութեան մարզերուն մէջ:

Բարիզցիք անցեալ շաբթու հրաւիրուած էին մեծ նիւթի մը, որ տեղի պիտի ունենար Սօրպոնի ամֆիթատրոնին մէջ ի պատիւ ըմբշամարտութեան: Նիւթին կազմակերպողն էր նշանաւոր բանաստեղծ Ժան Րիշբէն, Ակրոպոլի խանդավառ ուխտաւորը, որ տարիներէ ի վեր արդիւնաւոր կերպով կ'աշխատի իր հայրենակիցներուն մէջ ընդհանրացնելու հելլենական դասականութեան անկորնչելի հրապոյրները, որոնք յաւերժական զարդն են մարդկային մտքին, մղելով այս վերջինը զուարթ խորհուրդներու և ներդաշնակ խօսքերու: Րիշբէն մարդկային մտքին գարունն է որ կ'ուզէ տարածել ժամանակէն առաջ ծերացած մարդկութեան տխրամած մտքին վրայ, վերակենդանացնելով հրաշալի հաւատարակրչութեան այն ժամանակամիջոցը, ուր Ատտիկատան կրցաւ վայելել կեանքը այնքան անոյշ և ներդաշնակ երկինքի մը տակ, պարզ և գերագոյն երանութիւնը, զոր անխառդախ և առողջ միտք մը կը հայթայթէ թէ՛ մարդոց և թէ կիներուն, մտքի մարզանքին հետ ընծայելով մարմնամարզի և թատրոնի կարգապահութիւնը: Արդարեւ աննման ժամանակ մը եղած է հին Յունաստանի դասականութեան շրջանը: Անոր գլխաւոր գործը եղաւ՝ իր հասունութեան և կատարելութեան կէտին վրայ, մարդկութիւնը և աստուածութիւնը իրարու մօտեցնել գեղարուեստի և բանաստեղծութեան միջոցներով, որոնց այնքան ընդունակ էր նաեւ իմաստասիրութիւնը:

Լուսացնցուղ արշալոյսի մը ապխտակութիւններէն ճաճանչող դագաթներուն վրայ՝ խաչալը երեւան կուգար նոր իրականութիւններով: Ասիոյ և Եգիպտոսի բարբարոս աստուածները կը մեղմէին նորաբողբոջ Ողիմպոսի ճառագայթումին մէջ: Երկնագին երկուորով ծնած նախնական կուռքերը վերջապէս դուրս կ'ելլէին այն պատեանէն՝ ուր վաղեմի քանդակիչներ և քարտաշներ ամրափակած էին անոնց զարհուրելի անշարժութիւնը: Նոր աստուածները ուրախութեան զաւակներ էին: Զեւս Ողիմպական, Ապոլոն Դելֆեան և ալպիտակավարս Արտեմիս, դիցանոյշ օրիորդունին՝ որ լուսնակային կը հանգչէր անտառներուն մէջ, զով աղբիւրներուն եզերքը, մեկնած էին այն կէս մթութենէն, ուր իրենց ընդնըշմարուած կերպարանքը երկար ատեն շահատակ եղած էր, և կ'ապրէին կը շնչէին մարդոց միջեւ անոնց երջանիկ ըլլալու արուեստը ուսուցանելու համար: Նոր քաղաքին շինողները Պարթէնոնի խոյակը կը զետեղէին ցողուններու պէս կենդանի, փափուկ և ճկուն և սիւներու պէս կորովի կոթողներուն վրայ: Արձանագործները մարմարինը կը հպատակեցնէին շարժումի յանդգնութեանց, և հին պատկերներուն անկենդան շարժուձեւը կ'անյայտէին: Ոսկին, փղոսկրը և թանկագին քարերը կը հագցնէին Փիդիասի, պատուելու համար Աթէնաս Պալլասը: Ժողովուրդներու ժողովին մէջ բանականութիւնը կը յաղթանակէր Պերիկլէսի պերճախօսութեամբ: Լսկերութեան շէնքը, մեհեանի մը յատակագծին պէս կը հնազանդէր ներդաշնակութեան օրէնքներուն: Դրամագլուխը և աշխատութիւնը խաղաղութեամբ կ'ապրէին, որովհետեւ ծայրայեղութիւն չկար հարստութեան մէջ, ոչ ալ սաստիկ յաղթութիւն աշխատութեան մէջ: Քաղաքականութիւնն անգամ գեղեցիկ էր: Բանաստեղծները, յաղթող ըմբիշները հաչակելով, կը փառաւորէին պայծառ Աթէնքը, մանիշակներով պսակուած...

Համաթէնեան տօներուն թափօրը մեզի ցոյց կուտայ տարիքոտ մարդիկ, որոնք չափահասներու հետ կը խառնուէին, սակաւապէտ նուիրումներով և մելամաղձ օրհներգութիւններով պատուելու համար գեղեցիկ մտածումներու և բարի գործերու ներշնչող դիցուհին: Տիեզերական հրճուանքի այդ միջոցին ծերութիւն չկար, որովհետեւ մարդիկ արիութիւնը ունէին անկէց խուսափելու միտաղալար առողջութեան հրաշքով մը:

Աթէնք ունէր պատկառոր բանաստեղծ մը, Սոփոկլէս, որ տարիներով ուփառքով բռնաւորուած ծաղիկներով կը պսակուէր ժպտելու համար կեանքին: Սոփոկլէս իր հարիւրերորդ տարւոյն մօտերը կը շարագրէր իր ողբերգութեանց հարիւրերորդը, իր անմահ գլուխ-գործոցը, «Իդիպոս ի Կողոն»: Կատարելապէս երջանիկ մարդ մըն էր: Առանց դառնութեան կը կրէր իր անթիւ օրերուն ծանրութիւնը, և առանց սոնքանքի՝ իր անհամեմատ համբաւին բեռը: Կարելի եղաւ ըսել թէ ներդաշնակ, խաղաղաւէտ վերջալոյս մը կը յաջորդէր իր բեղուն հասունութեան և աստուածահաճոյ երիտասարդութեան, ոգեւորելի արշալոյս մը՝ յաղթութեան ընկերացող տողերու հրաշագործութեամբ գինովցած....:

Բանաստեղծի մը արժանաւոր գործն է զոր կը ստանձնէ Ժան Րիշբէն ուղելով տեսնել մեզ կեկին այս դարուն: Իր բոլոր պերճախօսութիւնը կը ծառայեցնէ հաղորդական համօզման շեշտով մը պաշտպանած դատին: Մայրագոյն Ասիոյ անմատչելի ճամբերուն քաջամարտիկ խուզար-

---

ԿԻ ԹՕՐՆ (49)

Մանուշաք Մենասարտ

Թեղակարծ կեցաւ այս յուսահատ քայլուածքը: Անշուշտ օրիորդը, կարողութիւնը հատնելով, սեղանին մօտեցաւ այս սենեակին մէջ գտնուած միակ աթոռը, վրան ինկաւ ուժասպառ և դողդոջ ձեռքով մը թէյամանը բանելով, գաւաթ մը թէյ լեցուց, և կուլ տուաւ մէկ ումպով: Ծխաւէն տաք հեղուկը անցաւ չորցած կոկորդին մէջ երկնային մանանայի մը նման: Կեանքին մէջ այդքան օգտակար գաւաթ մը թէյ առած չէր: Խմեց երկրորդ մը: առանց դպչելու սեղանին վրայ դրուած կարագուած հացին: Այն ատեն քիչ մը լուացած զգաց ինքզինքը: Իր ջիղերը կը հանդարտէին, ուղեղին մէջ տիրապետող ահաւոր մէգը կը նուազէր: Քունքերուն անողորմ բաբախումը կը դադրէր, կրկին տէր կ'ըլլար իր անձին, և իրեն տիրող կոյր կատաղութիւնը տարօրինելու համար յուսահատ ճիգ մը ընելով, ջանաց կեդրոնացնել իր մտածումները, խորհրդածել իրեն պատահածին վրայ, յիշել, հասկնալ...

Թէեւ իր յաղթումին ուժգնութիւնը քիչ մը ընկճուած էր, բնականոն վիճակէն ինքզինքը վերադարձած զգալէ շատ հեռու էր: Դլուխը կը ցաւէր, չըմթունքներն ու կոկորդը ցամքած էին, կայրէին, իր մէջ և բոլորտիքը կ'զգար դեղագործի խանութի հոտ մը, կծու, գիրտ խառնուրդ, որ նողկանք կուտար իրեն: Ծայրայեղ յոգնութիւն մը կը ճնշէր իր բոլոր անդամները, և քնանալու փափաք մը, իր վրդովումին խառնուած տեսակ մը տաժանելի թմբիր կը ճնշէր զինքը տակաւին: Բայց չէր ուզեր տեղի տալ անոր, անշուշտ շատ ու շատ քնացած էր, կը խորհէր չիտեղ կերպով: Փորձեց պատճառաբանել, համակարգել իր յիշատակները, անոնցմէ չինել տրամաբանական ամբողջութիւն մը:

Զմշկարանին մէջ Արթըր Հիւկօի հետ իր տեսակցութենէն հազիւ քանի վայրկեանէ ի վեր դուրս ելած էր, և ահա իր յիշողումը շարունակած պահուն տեսաւ Տիկին Ալպմարլի իրեն մօտենալը: Հանդիպումը շատ պարզ և բնական եղաւ: Միւրիէլ մտքէն չէր այդ տիկնոջ, բայց մինչեւ այն ատեն անոր համար բարեացակամ զգացումներ միայն զգացած էր, կամ նոյն իսկ հիացում իր շնորհին և իր խելքին համար: Իրեն հանդէպ ցոյց տուած փութկոտութիւնը, երկրորդ օրուան համար անոր շնորհալի հրաւէրը գրաւեցին զինքը: Թէեւ զուարճանալու տրամադրութիւն չունէր, Արթըրը շրջապատող տագնապալից պարագաներուն և դժուարութիւններուն մէջտեղ, ընդունած հրահանգներուն օգնութեան համաձայն հարկ դատեց ընդունել այդ հանդէսին երթալու հրաւէրը, և երբ վերջապէս համակրելի այրին առաջարկեց իրեն առնել զինքը իր կառքին մէջ, մինչեւ իր տունը տանիլ, ի՛նչ վնաս, ի՛նչ կասկած կրնային յարուցանել զինքը որ մերժէ այդ առաջարկութիւնը: Ընդունեց երախտագիտութեամբ: Ասկէց աւելի պարզ բան չէր կրնար ըլլալ: Եւ սակայն, այս դիպուածական հանդիպումէն, այս այնքան բնական, միեւնոյն շրջանակի մարդոց միջեւ այնքան յաճախադէպ քաղաքավարութենէն եկած էր ամբողջ չարիքը, կ'ըսէր ինքնիրեն Միւրիէլ, շուարած միանգամայն տարօրինակ իր տարօրինակ ընդունուած անդունդներէն:

Այս կինը ուրեմն իր երեւցածին պէս չէր: Հիմա իրեն այնպէս կ'երեւար թէ անոր աչքնուաբծական շրթունքին վրայ տեսած էր անողորմ ժպիտ մը անցքը: և անոր չափազանց իրերամերձ գեղեցիկ աչքերուն մէջ չարաչուք նշոյլներու անցքը այն պահուն՝ երբ իմացաւ թէ Օր. Թրէյտիի սպասող չկար դրան առջեւ, իր տան վերաբերեալ ծառաներէն ոչ մին... Հարկ էր անշուշտ խուսափիլ անոր ձեռքի սեղմումէն, երես դարձնել անոր, մերժել անոր հրաւէրները: Բայց ո՞ր ուրիշ օրիորդ մը պիտի համարձակէր այդպէս ընել իր տեղը: Մնաց որ այս անվստահութիւնը աչէտքէն ետքը միայն կուգար իրեն: Անշուշտ որոշ կերպով մը զանիկա չէր զգացած այն պահուն երբ այդ անվստահութիւնը կրնար օգտակար ըլլալ իրեն: Դէպքերուն լոյսովը միայն Տիկին Ալպմարլի գիմագծութիւնը չարաշուք կը թուէր իրեն. հիմակ միայն որ միտքը կուգային այն մանրամասնութիւնները՝ որոնք պիտի կրնային կասկածելի երեւնալ իրեն... Ո՛չ. կանխաւ իմացող մէկը միայն զանոնք իբր այն պիտի դատէր:

Տիկին Ալպմարլ քանի մը վայրկեան անհետ եղաւ հեռաձայնի սենեակին մէջ, երբ Միւրիէլի շմուշկները կը հանուէին: Բայց ի՞նչու պաշարուէր կամ նախապաշարուէր այդ վարմունքէն որ բնաւ իրեն հետ առնչութիւն չունէր, կը կարծէր:

Արագօրէն բժշկարան վերադառնալու փափաքող ցոյց տալէ վերջ ինքզինքը, այրին ըսաւ թէ թուղթ մը ունէր յանձնելիք կամ ընդունելիք, որ կը պարտաւորէր զինքը փոքր շեղում մը ընելու: Բայց շեղումը ըլլար աւելի մեծ կամ, ուրիշման փոփոխութիւնը աւելի նշանակալից, Միւրիէլ ի՞նչ կրնար առարկել, նոյն իսկ եթէ միտքէն անցնէր այնպէս ընել:

Եւ երբ վերջապէս կեցաւ ամայի թաղի մը մէջ, երբ իր թղթակիցը կոչած տանը կառք մտնելով նստաւ իրեն դէմ, եթէ Միւրիէլ անակնկալի գար, եթէ տեսակ մը դժկամակութիւն նոյնիսկ սկսէր ուրուագծուիլ իրեն մէջ, եթէ՝ անկարելին ենթադրելով՝ նախ զգար վտանգը, ի՞նչպէս պիտի կրնար տեղքը ազատել: Պատո՞ւ: Օգնութեա՞ն կանչել: Գաղափարն անգամ անտեղի էր և գործադրութիւնը աններելի: Իր դժկամակութիւնը կասկածի կերպարանք իսկ չառած, իր երկու թեւերը բռնուեցան ամուր կերպով, կապ մը դրուեցաւ բերանին վրայ, թաց լաթ մը կ'իյնար երեսին վրայ և աննշմարելիօրէն կարճ ժամանակի մը մէջ յիշողութիւնը կը կորսնցնէր:

Երբ սթափեցաւ, ինքզինքը գտաւ տեսաւ այս պզտիկ անկողնին մէջ, սենեակին անկիւնը: Հոս ճար չկար, իր բոլոր ազատութիւնները կը մնային չփոթ, խառնակ, աներոյ: Ահաւոր յօգնութիւն մը կը կոտրէր իր անդամները, անհանդուրժելի նողկանք մը կը բռնէր զինքը, տկարութեան, առանձնութեան զարհուրելի զգացում մը, կասկածելու կամ հասկնալու ամբողջական անկարողութիւն մը կը տիրէր իրեն: Ո և է գաղափար չունէր թէ այդ միջոցին ժամը քանի՛ կրնար ըլլալ: Իրեն կը թուէր լիուլի թէ այդ անծանօթ սենեակը տարօրինակօրէն լուսաւորուած էր սեղանին վրայ դրուած կանթեղով մը, և թէ իր տեսութ զարթնումին իրմէ կորզած հեծեծանքներուն վրայ, տեսեւ կերպարանք մը, ծանրամարմին, զարշելի արարած մը, ոտքերուն վրայէն ելլելով իրեն մօտեցած էր ծանրաքայլ, և հաւժկու բազուկով մը զինքը վերցնելով, զինքը և իր քարձը, հրաւիրած էր զայն խառնել ձայնով մը տանիլ իրեն ներկայացուած մէկ ըմպելիքը:

Միւրիէլ, դիմադրելու կամ նոյն իսկ խորհելու անկարող, խմեց մեքենաբար իրեն առաջարկուածը, զովացած և զըրգռուած զգաց ինքզինքը, և գրեթէ իսկոյն ինկաւ այն խորունկ քունին մէջ, ուրկէց քիչ մը առաջ միայն արթնցած էր: Կանթեղը անհետացած էր, անոր տեղը եկած էր արեւը. անողորմ պայծառ քառակուսի ներսուն մէջ կը ղողէր տխուր սենեակը, ցոյց կուտար անոր մերկութիւնը... Դուռը թաչուները կորցեր էին, բայց անոնց ձայնէն զատ ամէն ինչ լուռ էր, ջակայքը ճնշում էր և լռութիւն:

(Շարունակելի)

կու Կապրիէլ Պոնվալօ պահանջեց որ համալսարանական վերին վարչութիւնը երկրորդական վարժարաններու ծրագրին մէջ մացնէ լոյս, օդ, կարգ եւ, ինչպէս կ'ըսէին Յոյները, բարեձեւութիւն, որպէսզի անոնք փոխանցուին տղայոց և պատանիներու ուղեղին մէջ։ Հերիք են խմառնակները, խճողուած ծանրադանդաղ բազմահմտութեամբ մը, որ ուրիշ բան չէ եթէ ոչ գիտութեան բարբարոս մէկ նմանութիւնը, և ցաւալի է որ հանրային իշխանութիւնք դպրոցական ծրագիրները ծանրաբեռնած են անմարսելի խառնափնթորութիւններով, մանկավարժութիւնը պէտք է ազատագրել այս նուաստացուցիչ տօրկութենէն։ Երբեք պէտք չկայ այնքան բառացուցակներու, խրտնարանութիւններու, և բոլոր այն աղքատանքներուն՝ որոնք մասնաւորապէս եկած են անմփոփ Գերմանիոյ ափունքներէն։ Մեզի պէտք է իմաստութիւն, գործօն ուրախութիւն։ Ուրախ ենք որ մեր հանրային կրթութեան նախարարը, գրականութեան խանդավառ և զուարթ ուսմանց հնչաժպիտ խորհուրդներուն ընծայեալ մը, մրցանակաբաշխութեան հանդէսի մը առթիւ ջատագովեց անտեսուած դպրութեանց դատը։

Ժան Րիշբէնէն և Պոնվալօյէն վերջ, Ծնողական Միութեան նախագահ Մ. Կօլուայի վկայութիւնը լսուեցաւ այդ նիստին մէջ։ Արդարեւ կ'արժէ որ քնարերգակ բանաստեղծներուն և օրինակով քարոզելու հակամէտ պերճախօսներուն ձայնին խառնուի այս գործին մէջ ձայնը նաեւ անոնց՝ որոնք ուղղակի կերպով շահակից են ուսմանց ծրագիրներուն թեթեւացման և մեթոտիկ ազատագրութեան ամբողջ պատասխանատուութեան մը, զոր պէտք է կարգապահ ընել մարդկութեան դարձնային ծաղկաւէտ ուժի միջոցին շատ կանուխէն աւանդուած օգանչելի օրէնքներով։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ

ՆԵՐՔԻՆ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Հաքքը փաշա Բարիզ ժամանեց և նոր որոշման մը համաձայն հոն պիտի սպասէ Բ. Դրան հրահանգներուն։ Նախկին վարչապետը Լոնտոնի մէջ պիտի գտնէ կացութիւն մը, որ կը տարբերի Կ. Պոլսէն իր մեկնած պահուն գոյութիւն ունեցող կացութենէն։ Այդ պահուն, Օսմ. դեսպան Թէվֆիք փաշա Լոնտոնի դաշնիքէն տրամադրութիւնը հասկնալ ուզեց թէ կարելի՞ է հաշտութեան նոր բանակցութիւններու սկսիլ Մարիցա գետին աջ եզերքը, այսինքն կայարանը և Գարա Աղաճի արուարձանը դաշնակիցներուն թողելու հիման վրայ։ Այսօր գիտենք թէ տէրութիւնները այն կարծիքը ունին որ այս հիման վրայ բանակցութիւններու վերսկսումը անօգուտ պիտի ըլլայ, քանի որ Պուլկարները թշնամութիւնները վերսկսելով հաստատած են թէ այդ առաջարկը չեն ընդունիր։ Կը թուի ուրեմն որ, տէրութեանց կարծիքով, նոր բանակցութիւններու միակ հիմն է այն հաւաքական ծանուցագիրը, զոր Պոլսոյ օտար դեսպանները Յնվր. 17-ին տուին Բ. Դրան։ Ինչպէս յայտնի է, այդ ծանուցագրին մէջ տէրութիւնք կը յայտարարէին թէ «ինքզինքնին պարտաւոր կ'զգան հաւաքաբար խորհուրդ տալ Օսմ. կառավարութեան որ հաւանի Էտիրնէ քաղաքը Պալքանեան տէրութեանց թողելու եւ Եգէականի կղզիներուն ճակատագրին վրայ որոշում մը տալու հոգն ալ իրենց յանձնելու»։ Ուրեմն այս հիման վրայ միայն կարելի պիտի ըլլայ բանակցութիւններու սկսիլ։ Թուրքիոյ համար կարելի՞ է տէրութեանց յորդորներուն համեմատ չարժիլ։ Ահա այն խնդիրը որ կը ներկայանայ Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի դահլիճին, որ անշուշտ նկատի պիտի առնէ այս շարժուան զինուորական գործողութիւններուն ընթացքը, քանի որ մինչեւ հիմա ստոյգ ո՛չ և է կարեւոր դէպք չպատահեցաւ։ Առաջին օրերու նախապատրաստական շարժումներէն ետքը, պաշտօնական տեղեկագիրներն իսկ կ'ըսեն մեզ թէ ուշագրաւ խռովութիւն մը չկայ Պուլայիրի և Կէլիպօլիի կողմերը, ուրկէ չանեկան լուրեր կ'սպասուէին։ Նոր սկսող շաբաթը թերեւս ցոյց պիտի տայ թէ պատերազմական գործողութիւնները ի՛նչ ընթացք պիտի առնեն։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ Ի՛ՆՉՊԷՍ ՇԱՐՔԷՕՅ ՀԱՆՈՒԵՑԱՆ

Երէկուան «Թանին» հետեւեալը կը պատմէ այդ մասին.— Յայտնի է թէ պատերազմը վերսկսելէն վերջ օսմանեան նաւատորմիղին կրակին պաշտպանութեան տակ օսմանեան զօրագունդ մը Շարքէօյի առջեւ ցամաք հանուեցաւ։ Մեր քաղած ժամանակ տեղեկութեանց համաձայն Յունվար 25ի շաբաթ գիշերը Պոլսէն մեկնելով, յաջորդ օրը ժամը 10ին (Ա. Թ.) Շարքէօյ հասան մեր զինուորները։ Հոն մեր նաւատորմին պաշտպանութեանը տակ կարգ մը փոխադրանաւեր ցամաք զինուոր հանելու գործողութեամբ զբաղած էին։ Սակայն ցամաքին կողմը փորուած խրամներու մէջ ամրացած պուլկար ջոկատ մը անմիջապէս սկսաւ կրակ բանալ օսմանեան փոխադրանաւերու և զինուորներով լեցուն նաւակներուն վրայ։ Առոր վրայ մեր նաւատորմը բուռն կրակ մը բացաւ թշնամիին վրայ։ Պուլկարները մէկ կողմէն ցամաք հանուած օսմանեան զինուորներուն, իսկ միւս կողմէն մեր մարտանաւերուն կրակին առջեւ չկրնալով տոկալ, գիշերուան մըթութենէն օգտուելով քաշեցին և ապաստանեցան Շարքէօյի վերեւը գտնուող բարձունքներուն վրայ։

Յունվար 27ի կիրակի օրը, մեր նաւատորմը Շարքէօյի բլուրներուն վրայ ամրացած Պուլկարները բուռն կերպով ռմբակոծեց։ Ցամաք զինուոր փոխադրելու գործողութիւնը և նաւատորմին ռմբակոծումը առտուընէ մինչեւ իրիկուն տեւեց։ Ցամաք փոխադրուող մեր զինուորական ուժին և Պուլկարներուն միջեւ տեղի ունեցած ընդհարումներուն մէջ օսմանեան վիրաւոր զինուորները «Բէմպրիճի» չրջուն հիւանդանոցը փոխադրուեցան։ Շարքէօյի բարձունքներուն վրայ Պուլկարներուն զետեղած թնդանօթներէն մին մեր փոխադրանաւերուն վրայ կրակ ըրաւ։

Երբ թշնամիին հրետաններուն տեղը մեր նաւատորմին կողմէ նշմարուեցաւ, մեր փոխադրանաւերը, այլեւս իրենց գործը վերջացուցած ըլլալով, օսմանեան մարտանաւերը ազատ ձգելու համար, որպէսզի ռմբակոծեն, իրենց խարիսխները վերցուցին և մարտանաւերուն ետեւը դիրք բռնեցին։

Անմիջապէս յետոյ օսմանեան զրահաւորները Պուլկարներուն վրայ ահռելի կրակ մը բացին։ Նաւատորմին ռումբերը այն աստիճան ճշդութեամբ և ճարտարութեամբ կը նետուէին որ հեռուէն կը տեսնուէր ռումբերէն զարնուող Պուլկարներուն լեռներէն վար գլտորիլը։ Պուլկարները թէ ցամաքէն և թէ ծովէն մեր կրակին չդիմանալով, իրենց գրաւած դիրքերը լքեցին և դէպ ի ներսերը փախան։ Կայսերազուն իշխան Ապտիւլ Հալիմ էֆ. կարգ մը բարձրաստիճան զինուորականներու հետ այս կռիւներուն մէջ վիրաւորուած և «Բէմպրիճի» չրջուն հիւանդանոցը փոխադրուած օսմանեան զինուորներուն այցելելով զանոնք շնորհաւորեց իրենց ցոյց տուած քաջութեան համար և ծխախոտ ու նարինջ բաշխեց անոնց։

ՅՈՅՆԵՐԸ ՍԱՐՈՍԻ ՄԷՋ ԶԻՆՈՒՈՐ ՀԱՆԵԼ ԿԸ ՓՈՐՁԵՆ

«Թանին» կը տեղեկանայ թէ Յոյները Սարոսի ծոցին մէջ զինուոր հանելու համար Չէթինները միջոցաւ կ'աշխատին փորձ մը ընել։

ՆՈՐԱՏՈՒՆԿԵԱՆ ԷՖ.Ի ՊԱՇՏՕՆԸ

Իտալական հեռագրական գործակալութիւնը կ'ըսէ թէ հակառակ քանի մը անգամ կրկնուած հերքումներու, քաղաքական շրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ Նորատունկեան էֆ. պաշտօն ունի Բարիզի դիւանագիտական եւ քաղաքական անձնաւորութեանց հետ տեսակցիլ ինչպէս Հաքքը փաշա պիտի տեսակցի Լոնտոնի դիւանագէտներուն հետ։

ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Տքթ. Էրնէսթ Ճէք «Գերմանիա Արեւելքի մէջ պալքանեան պատերազմէն ետք» խորագրով գիրքին մէջ կը գրէ.— Կրնանք առանց չափազանցութեան ըսել թէ Թուրքերը Ռումէլիի մէջ իրենց տիրապետութեան հինգ դարերու միջոցին այնքան մարդ չսպաննեցին որքան պալքանեան ժողովուրդները՝ այս երեք ամիսներուն մէջ։ Այդ հինգ դարերու միջոցին տարական երեք սպանութիւն հաշուելով, զոհերուն ընդհանուր թիւը կ'ըլլայ 500000 ինչ որ պալքանեան ժողովուրդին երեք ամսուան միջոցին սպաննած զոհերուն թիւէն պակաս է։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

Կ. Պոլսոյ զինուորական կառավարիչ եւ Ա. Զօրաբանակի հրամանատարի փոխանորդ Ճէմալ պէյ հետեւեալ յեկոյցը հրատարակած է.— Հեծելազօրքի, հրետանիի, ինժենիէրներու եւ հետեւակազօրքի վարժարաններու ուսանողները առաւելն երեք օրուան մէջ պէտք է դիմեն իրենց վարժարանները։ Անոնք որ առողջական պատճառներով չեն կրնար դիմել, պէտք է ներկայացնեն իրենց ծնողքին կողմէ տրուած եւ թաղապետական բժիշկէն ու ոստիկանապետէն վաւերացուած վկայագրեր։ Ապա թէ ոչ իրենց սպայի աստիճանէն պիտի զրկուին և միեւնոյն ատեն պիտի պատժուին։

ԿԵՂԾԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ատենէ մը ի վեր նշմարուած էր որ օսմ. բանակատեղէն զինուորներ, առանց ո եւ է հիւանդութիւն մը կամ ֆիզիքական տկարութիւն մը ունենալու, օդափոխութեան համար հրամանագիրներ առած կը մեկնին բանակատեղէն։ Զինուորական իշխանութեանց կասկածը հրաւիրելով այս երեւոյթը, քննութիւններ կատարուեցան եւ ի վերջոյ երեւան հանուեցաւ որ Ըլլուլզի հիւանդանոցին առողջապահական պաշտօնեաներէն Իրֆան եւ իր ընկերը Րիզա ու մէկ քանի դրագիր չաւուշներ եօթ ութ հոգինոց ընկերութիւն մը կազմած են և առանց պաշտօնական ո և է հրաման ունենալու, զինուորներուն կեղծ արտօնագրեր կուտան օդափոխութեան եւ ազատ արձակման ձեւին տակ։

Ցրիչեալները տակէց դատ նոյն չարժման մէջ գրաւուած զօրաբանակներուն մէջ ալ իրենց ընկերներ կը գտնեն եւ այդ կերպի բազմաթիւ կեղծ արտօնագրեր կը տուած են։

Իրֆան և Րիզա հարցաքննութեան միջոցին բոլորովին կը խոստովանին իրենց յանցանքը և կ'ըսեն թէ մէկ արտօնագիր երեք, հինգ, նոյնիսկ տասը ոսկիի կը ծախեն եղեր և այդպէսով շատ մը զինուորներու փախուստը դիւրացուցած են։

Ցրիչեալները ձերբակալուած են իրենց ընկերներէն մէկուն յայտնութիւնովը որուն պատճառն էր իրենց միջեւ դրամական վէճ մը։ Րիզայի տունը խուզարկուելէ վերջ 203 հատ կեղծ արտօնագրեր գտնուած են։ Կեղծարարները յանձնուեցան Պատ. Ատեանին։

ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՐՏՈՒԹԵԱՆՑ ԼՈՒՐԵՐՈՒՆ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ՄՈՒՍՈՒԼԻ ՄԷՋ

Մուսուլէն կը գրուի «Օսմանիչէր Լոյտ»ի.— Պատերազմի վայրէն հեռաւորութեան պատճառաւ, այստեղ զգալի չեղաւ պալքանեան կռիւներուն արդիւնքը։ Մտաւորականները միայն կ'զբաղէին անով, վասն զի կը նախատեսեն թէ այս պատերազմը Թուրքիոյ համար կենսական խնդրի մը հանգամանքը պիտի առնէ։ Մամուլին յօդուածները քիչ քիչ արթնցուցին ժողովրդեան հայրենասիրական զգացումները։ Հրամատար Էսատ փաշա քաղաքին բնակիչները միթինկի հրաւիրեց և կացութիւնը պարզեց, կոչում ընելով անոնց զոհողութեան։ Ամէն ոք իր ծառայութիւնը տրամադրեց ի նպաստ պատերազմին և կարմիր մահիկին։ Ամէն կրօնքի պատկանող անձերու կողմէ ճառեր արտասանուեցան, յանձնաժողովներ կազմուեցան և մեծ գործունէութիւն մը սկսաւ կառավարութեան օգնելու համար։ Էսատ փաշայի պէս հրամատարի մը ներկայութիւնը հարկ եղաւ ժողովուրդը իր անտարբերութենէն արթնցնելու համար։ Նախորդ կուսակալ Թահիր փաշա կը վախնար իրաց վիճակը փոփոխելէ և յառաջդիմութեան ամէն զգացում կը մարէր։ Երբ առաջին պարտութիւններու լուրերը հասան, յուզումը աւելցաւ։ Պէտք է խոստովանիլ թէ գրգռութեան աւելնալուն ամէնէն աւելի նպաստեցին լրագրական տեղեկութիւնները և Ֆէրտինանտ թագաւորին այն յայտարարութիւնը թէ այս պատերազմը խաչին պայքարն է իսլամութեան դէմ։ Ամէն իսլամ խորապէս ցաւեցաւ Թուրքիոյ դէմ ֆրանսական մամուլին գործած լկտութեան։ Այս տեղ ամէնէն աւելի ծաւալած թերթերը՝ «Թան» և «Մաթէն» կը վիրաւորեն ամէնուն զգացումները։ «Մաթէն»ը Թուրքիոյ և իսլամութեան դէմ իր յարձակումներուն համար ճիզուիթներուն տականք կը նկատուի։ Այդ թերթերուն դէմ պօյքօթ սկսաւ և առաջ ո՛րչափ որ յարգանք կար Ֆրանսայի հանդէպ, այսօր ֆրանս. ամէն բանի դէմ ատելութիւն մը ցոյց կը տրուի։ Ո՛չ ոք վայրկեան մը իսկ մաքէ անցուց օտարականներու կեանքն ու ինչքը վտանգի ենթարկել և անդորրութիւնը խանգարել։ Աուրկա սակայն արգելք չեղաւ որ թերթերը խռովութիւններու և ջարդերու լուրեր տարածէին։ Մուսուլի մէջ բոլոր տարրերը համերաշխ են։ Ֆրանս. մամուլին հետապնդած նպատակը բացայայտ է։ Որովհետեւ Ֆր. նոտ քրիստոնեաներու պաշտպանի իրաւունքը սեփականած է, առիթ կը փնտռէ շարժում մը առաջ բերելու և պղտոր ջուրին մէջ որսալու։

ԽԱՑԷՄ-ՔԷՕՅԻ ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԱՏԵՂԻԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

«Թասվիրի Էֆքեար»ի թղթակիցը Խացէմ-Քէօյէն հետեւեալը կը գրէ.— Երբ Խացէմ Քէօյ հասայ, ուղղակի Օսմ. բանակի ընդհ. փոխ-հրամանատար Իզզէթ փաշայի մօտ գացի, յիշեալին քաղաքավար բնաւորութիւնը արդէն յայտնի է ամենուն։ Սիրալիր ընդունելութիւն մը ըրաւ։ Ընդհ. բանակատեղին խոր լռութեան մէջ, կարծես պատերազմի պատրաստութիւնը չունի երբեք։ Բնականաբար այս լռութեան մէկ պատճառն է նաեւ եղանակին խստութիւնը, գիշերուան մօտ Ա. զօրաբանակի սահմաններուն մէջ դիրք բռնուած Պուլկար հարիւրապետ մը բերին։ Առաջին առացած տեղեկութիւնս եղաւ Պուլկարներուն կանոնաւոր նահանջ մը կատարելը։

Պուլկարները Չօթալճայի կայարանը այրեր են և հոնտեղի քրիստոնեայ բնակչութիւնը տեղ մը հաւաքելով բանտարկեր և անոնց վրայ ալ պահակ մը դրեր են, որ մինչեւ մեր յառաջապահներուն հասնիլը իր տեղէն չէ շարժած և անկէց յետոյ դիրք բռնուած է։ Աուրկա այն նպատակը ունէր որ Պուլկար բանակին նահանջը չյայտնուէր և ժողովուրդը արգիլուած էր Օսմ. բանակին զայն իմաց տալէ։

Այդ պարագային կը հասկցուի որ Պուլկարները չափազանց որոշ և հաստատուն յատակագիծի մը հետեւելով այս նահանջը կը կատարեն։ Հոս տակաւին չենք գիտեր թէ Շարքէօյ ցամաք զինուոր հանուած է, Ջանազան սպաներէ քաղած տեղեկութեանց համաձայն բանակին բարոյական կորովը լաւ է և բաւականաչափ պաշէն ունի։ Պուլկարները իրենց գրաւած տեղերուն գերեզմանոցներու քարերէն ճամբաներ շիներ են, այս տեսակէտով Պուլկարները շատ յետադէմ են և յարգանք չունին դէպի գերեզմանները և սրբավայրերը։ Ուրիշ դրոյթ մըն ալ կայ, Պուլկարները իրենց լքած տեղերուն մէջ առանց քանդելու, անխախտ թողուցած են զինուորներուն տաղաւարները, անիկա այն նպատակով ըրած են որ յետոյ հոն պաշտօնեաներուն մէջ քօլէրայէ ինֆեկտուած զինուորներ բնակած ըլլալով ի վերջոյ հոն հաստատուող օսմ. զինուորները վարակուին նոյն համաճարակէն։ Բնականաբար աւելի հսկողութենէ չէ վրիպած և հարկ եղած հականեխական միջոցները ձեռք առնուած են։

ՌՈՒՄԷԼԻՑԻՆԵՐՈՒ ՊԱՇՏՊԱՆ ՔՈՄԻՏԷԻՆ ՅԻՇԱՏԱԿԱԳԻՐԸ ԵՒ ՊՈԼՍՈՅ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ

Առջի օր Ռումէլիի իսլամներուն, հրեաներուն և ուլահներուն իրաւանց պաշտպան քոմիթէն մայրաքաղաքիս դեսպաններուն ներկայացնելիք յիշատակագիր մը պատրաստած է։ Այսօր յիշեալ քոմիթէի անդամներէն երկու հոգի դեսպաններուն ներկայանալով յիշատակագիրը պիտի ներկայացնեն։

«ՃԻՀԱՏ»Ի ՀՐԱՒԷՐ

Իզմիրի «Քէօյլու» թերթը կը գրէ.— Մեր սիրեցեալ հայրենիքին մաս կազմող Ռումէլիի վեց նահանգները այսօր թշնամիին ոտից կոխան եղան։ Թշնամին իր արիւնոտ դանակը մանուկներու, ծերերու և անկարներու դէմ գործածելով արիւնէ ծով մը յառաջ բերաւ։ Օրը հինգ անգամ աղօթք կատարուած մզկիթներու մէջ «Աստուած», «Մուհամմէտ», «Ապուպէքիր», «Էօմէր», «Օսման» եւն. վերտառութիւնները պարունակող տախտակներուն տեղ խաչեր կախուեցան։ Մինարէներէն՝ էզանի տեղ կոչնակի զօղանջներ կը լսուին։ Մեր սուրբ մարգարէին դիրքերը ոտքի տակ կը կոխկռտուին, կ'այրուին ճամբաներու մէջ կը ձգուին։ Ո՛վ ազգ Մուհամմէտի, ո՛վ Աստուծոյ հաւատարիմ ծառաները, ո՛վ կրօնքի համար պատերազմող մարգարէին ընտրեալները, ո՞ր օրուան կը սպասէք։ Ոչ միայն հայրենիքը, հապա նաեւ կրօնքն ալ ձեռքէ երթալու վրայ է։ Յափշտակեալ երկիրներու մէջ մեր ազգային գլխանոցը եղող ֆէսին ու փաթթոցին տեղ բանդ գլխարկ կը հագցնեն։ Ուր մեր կեանքին, ինչքին վրայ պիտի սառծե՞նք։ Հայրենիքը գնաց, երթալու վրայ է։

Թշնամին այսօր ձեզ ու ձեր կրօնքը կործանելու կ'աշխատի։ Արդ, դուք վերջնական պարտք եղող կրօնական պատերազմը (ճիհատ) մղելու համար ո՞ր օրուան կը սպասէք։ Ձեր երկիրը թշնամիին նուաճումէն ազատելու, ձեր ընտանիքին ու զաւկին պատիւը պաշտպանելու, Ռումէլիի մեր իսլամ եղբայրներուն ու քոյրերուն տեսած վայրագ յարձակումները փոխարինելու համար տակաւին ե՞րբ պիտի շարժիք։ Բարձրեալն Աստուծոյ Ս. Գուրանը պատերազմի մէջ նահատակուողներուն երկնից արքայութիւնը կը խոստանայ։ Պարծեալ Ս. Մարգարէն կ'ըսէ. Ով որ Ս. Պատերազմի գացողներուն ձի մը կը նուիրէ, անիկա անձամբ Ս. Պատերազմին մասնակցած և երանութեան արժանացած կ'ըլլայ։ Դարձեալ մէկը եթէ պէտք եղած թնդանօթը, հրացանը, սուրը և այլն իր քսակէն հոգայ և զինուորին յանձնէ, պատասխանին օրը այդ զէնքը լեզու պիտի առնէ և պիտի աղերսէ, եւ, այսինչ մարդուն Ս. Պատերազմին համար նուիրած զէնքն եմ։ Երջանիկ դարամրջոցին, թշնամիի մը հետ պատերազմ մղելու պարագային ձեռքը զէնք բռնելու կարող երիտասարդ և ծեր իւրաքանչիւր այր մարդ պատերազմի դաշտը կը վազէր, կիներն ալ ամէն վտանգ աչքերնին առած պատերազմիկներուն հաց և ջուր կը հասցնէին և վիրաւորեալներուն վէրքերը կը պատէին «Օն զաւակներս. մենք ձեզի միայն այս օրուան համար ծնած ենք» ըսելով այրերը պատերազմի կը դրդէին։ Նոյն իսկ գտնուեցաւ կին մը որ միասնութեան համար պատերազմողներուն մէջ պտըտած ատեն թշնամի նետէ մը զարնուեցաւ. մեր սուրբ մարգարէն եւս հոն ներկայ ըլլալով իր օրհնեալ ձեռքովը անոր վէրքը բժշկեց։

Հիմա մեր կիներուն մարմնաւորապէս պատերազմի մասնակցիլը անհնար ըլլալով անոնցմէ ակնկալուածը այժմ ուրիշ բան չի կրնար ըլլալ եթէ ոչ նիւթական աջակցութիւն, պատերազմիկներուն ճերմակեղէն հայթայթել եւայլն։

⁂ Նոյն թերթը կը գրէ.— Այսօր Կ. Պոլսոյ մէջ դարձեալ Պատրիարքի խնդիր կայ։ Ինչպէս յայտնի է, Տ. Յովակիմի մահուընէն ետքը, պատրիարքութեան նոր ընտրութիւն տեղի կունենայ։ Սինոդը թեկնածուներու ցանկ մը ներկայացուցած է Բ. Դրան։ Բ. Դուռը այս ցանկին մէջէն ջնջելով անոնցմէ եօթին անունները մնացեալները յանձնեց ուր որ անկ է։ Յոյն թերթերը ու մասնաւորաբար մեր «Ամալթիա» պաշտօնակիցը այս մասին գրած մէկ յօդուածին մէջ ճիշդ չի գտներ Բ. Դրան այս ընթացքը եւ կ'առաջարկէ թէ կառավարութիւնը ներկայացուած անուններէն միայն երեքը ջնջելու ձեռնհասութիւն ունի։ Կը խոստովանինք թէ «Ամալթիա» լուրջ ոգւով գրած է այս յօդուածը առանց ձախ աջ խօսելու. սակայն կէտ մը մոռցած է։ Այս ցանկը Բ. Դուռը ղրկողները պէտք էին խորհիլ թէ Պատրիարքարանը կրօնական իշխանութիւն մըն է, ոչ թէ Հելլենականութեան եւ խառովարութեանց բոյն։ Եթէ ցանկը պատրաստողները անիկա մտածած ըլլային, Բ. Դուռը չպիտի պարտաւորուէր ներկայացուած անուններէն եօթը ջնջելու։

Միտիլլիի և Քիօսնտերէի մէջ կատարուած չարագործութեանց դրօշակիր եւ Քրիստոնէութիւնը մրոտող տեղական Մետրոպոլիտներուն պէս եհպատակներ երբ իբր պատրիարքական ընտրելի կառավարութեան ներկայացուին, ոչ թէ եօթը հապա նոյն իսկ հազար եօթն ըլլան կը մերժուին. Միտիլլիի Մետրապոլիտը ապերախտութիւնը և դաւաճանութիւնը այն աստիճան տարաւ, որ յանգնեցաւ Օսմ. դրօշը Իթթիհատի գլխուն առջեւ պատռել, անոր վրայէն Հելլէն զօրքը քալեցնել և ժողովուրդին դառնալով ըսել. «Ես ձեզի չէ՞ի ըսեր որ օր մը այսպէս պիտի ըլլայ»։ Իբրեւ պատրիարք երբ այս տեսակ ոճրագործ, դաւաճան «Էֆէնտի»ներ կը ներկայացուին կառավարութեան, բնական է որ ան չի կրնար տարբեր կերպով վարուիլ։

ՔԷՄԱԼ ՊԷՅԻ ՄԵԿՆՈՒՄԸ.— Ելմտական նախարարութեան մասնաւոր դիւանին տնօրէնի փոխանորդ Քէմալ պէյ վաղը Բարիզ եւ Լոնտոն պիտի ուղեւորի։ Քաղաքական շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ Քէմալ պէյ հաւանաբար պիտի յաջորդէ նոյն դիւանին տնօրէն Րէշիտ Սաֆէթ պէյի, որ իբրեւ ելմտական խորհրդական կը գտնուի Լոնտոնի օսմ. դեսպանատան մէջ։

ՍԷՆՈՒՍԻՆԵՐՈՒ պատուիրակութիւնը, որ քանի մը օրէ ի վեր Պոլիս կը գտնուի, տակաւին չներկայացաւ Սուլթանին և ուրբաթ օր ալ Սէլամլըքի արարողութեան ներկայ չեղաւ, ինչպէս ծանուցուած էր (իտալ. գործ.)։

ՀԱՔՔԸ ՓԱՇԱ Բարիզի մէջ պիտի տեսակցի Արտաքին Գործոց Նախարարին հետ, երկու երկիրներու միջեւ գտնուած տնտեսական տակաւ խնդիրներու կարգադրութեան համար։

ԱՏԷՆԻ անգլ. կառավարիչը Թուրքեւանգլ. սահմանագլխին վրայ սպաննուեցաւ։ Կը կարծուի թէ այս սպանութիւնը վրէժառութեան մը արդիւնք է.

ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ԴՐԱՄԸ.— Քաղաքապետութիւնը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ կամուրջիս հասոյթը լաւագոյն կերպով հակակշռելու համար նոր կարգադրութիւն մը եղած է, որ պիտի գործադրուի առաջիկայ ուրբաթէն սկսեալ։ Կամուրջէն անցնողները դրամ աւրելու համար միայն «կիշէ»ներուն պիտի դիմեն և օրինակի համար, քառորդոց մը տալէ և չորս տասնոց առնելէ ետք, մէկ տասնոցը պիտի տան դրամահաւաք պաշտօնեաներուն։

ԶԻՆՈՒՈՐՈՒԹԵՆԷ փախչելուն համար Արնավուտ Քէօյի մէջ ոստիկան Րիզա էֆ.ի կողմէ ձերբակալուող նպարավաճառ Բանտէլի երկու մերօրէ կաշառք առաջարկած էր ոստիկանին, որ չընդունեց և Բանտէլին պահականոց առաջնորդեց։

200,000 ՕԽԱ ԱՄՈՒԽԸ, զոր Քաղաքապետութիւնը մթերած էր ձմրան մէջ բաժնելու համար, օդերուն խստութեան առթիւ պիտի բաժնուի աղքատաց եղած գինով։

5000 ՂՐՈՒՇ յատկացուեցաւ այն ուսանողներուն, որոնք Ռումէլիի Իտատիէ վարժարանները կը յաճախէին և հիմա իրենց ծննդավայրերուն թշնամիին ձեռք անցած ըլլալուն համար Պոլիս եկած են և թշուառ վիճակի մէջ կը գտնուին։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՆ ՍԻՐՊԻՈՑ ԿԱԹՈԼԻԿՆԵՐԸ

Հռոմ, 15 Փետր.— Որոշուած է սերպ պատուիրակութիւն մը ղրկել Վատիկան Հին Սերպիոյ կաթոլիկներու վերաբերեալ Քոնքորտայի մը կազմութեան համար։ Պապը ինք անձամբ ուսումնասիրած է այս խնդիրը։

ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՐԱԲՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Հռոմ, 15 Փետր.— Կը հերքուի Լոնտոնի թերթերուն այն լուրը թէ ծանր կռիւ պատահած է Տրիպոլիի մէջ Իտալացի զինուորներուն և արաբներուն միջեւ։ Ընդհակառակը ժողովուրդը կը համակերպի Իտալիոյ խաղաղ թափանցումին։

ԻՏԱԼԱՑԻ ՎՏԱՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Հռոմ, 15 Փետր.— Խորհրդարանական Յանձնաժողովը ընդունեց այն օրինագիծը որուն համեմատ բազմաթիւ պատերազմին առթին Թուրքիայէ վտարուած բժիշկները իրաւունք կ'ունենան մինչեւ առաջիկայ Յնվր. իրենց պաշտօնը ի գործ դնել Իտալիոյ մէջ, պայմանաւ որ մինչեւ այն ատեն իտալական օրէնքին տրամադրութիւններուն համակերպին։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԸՆԹԱՑՔԻՆ ՎՐԱՅ

Փետր. 2ի զինուորական գործողութիւններ.— Էտիրնէի մէջ անդորրութիւն կը տիրէ։ Պուլայիրի մէջ փոփոխութիւն չկայ։ Չաթալճայի մեր յառաջապահները իրենց ձեռք անցուցած դիրքերը ամրացնելու կ'զբաղին։ Թշնամին որ Գօֆաքէօյի բարձունքներուն վրայ կը գտնուէր և մեր զինուորներուն կողմէ վտարուած էր, առջի գիշեր սուրնաւոր յարձակում մը գործեց մեր բանակին վրայ, որ փախադարձեց և թշնամին ետ մղեց։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Վարչապետ եւ Պատերազմական Նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշա երէկ Պատերազմական պաշտօնատունը երթալով, սպայակոյտի միրլիվա Րէճէպ փաշայի եւ Պոլսոյ զինուորական կառավարիչ Ճէմալ պէյի այցելութիւնները ընդունեց եւ յետոյ իր մօտ հրաւիրեց թնդանօթաձիգներու դիւանին տնօրէն Ալի Րէֆիք, ինչպէս նաեւ Հիւսնի եւ Իսմայիլ Հաքքը փաշաները եւ պատերազմական գործերու վրայ երկար խորհրդակցութիւններ կատարեց անոնց հետ։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Նախարարաց Խորհուրդը երէկ կէս օրէ վերջ նիստ գումարեց Բ. Դրան մէջ Վարչապետ Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի նախագահութեան տակ և պատերազմին ընթացքին վրայ ընդհանուր հրամատարի փոխանորդէն կողմէ եկած հեռագիրները, ինչպէս նաեւ Օսմ. դեսպաններուն հաղորդած տեղեկագիրները կարդալով խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Կ'ըսուի թէ Նախարարաց Խորհուրդը իր երէկուան նիստին մէջ շատ կարեւոր որոշումներ տուած է երկրին շահերուն պաշտպանութեան տեսակէտով։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԿԸ ՄԵՐԺԷ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՄԸ ԱՌԱՔՈՒՄԸ

Վիեննայէն երէկ գիշեր առնուած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Աւստրիա պիտի չընդունի որ մասնաւոր յանձնաժողով մը ղրկուի Ալպանիա տեղւոյն վրայ քննութիւն կատարելու և սահմանագլուխները ճշդելու համար։

Լոնտոնի դեսպաններու ժողովին կողմէ որոշուած այս կարգադրութիւնը խնդրին լուծումը երկարաձգելու բնոյթ ունի, կ'ըսեն Վիեննայի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ։

ԱՆԹԵԼ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐԸ ՁԵՌՔ Կ'ԱՆՑՈՒԻՆ

Կը լսենք թէ արտաքին գործերու նախարար Սաիտ Հալիմ փաշա ֆրանսական և անգլիական դեսպաններուն ուշադրութիւնը հրաւիրած է այն իրողութեան վրայ թէ Պոլսէն Էտիրնէ ղրկուած անթել հեռագիրներէն ոմանք ձեռք կ'անցուին ֆրանսական և անգլիական մարտանաւերուն կողմէ։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒՄԸ

Կառավարութիւնը յաջողած է կէս միլիոն ոսկիի գումար մը հայթայթել, որ ելմտական նախարարութեան պիտի յանձնուի և կը կարծուի թէ այսօր կամ վաղը կարելի պիտի ըլլայ ամսաթոշակ վճարել։

ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑԻՆ

Եռեակ զինակցութեան պատկանող տէրութեանց Պոլսոյ դեսպանները երէկ Աւստր. դեսպանատան մէջ հաւաքուելով խորհրդակցութիւն կատարեցին քաղաքական ներկայ կացութեան վրայ։

⁂ Անգլիոյ դեսպանն ալ Ֆրանս. դեսպանին այցելելով Մ. Պոմբարի հետ խորհրդակցեցաւ։

ԷՏԻՐՆԷԻ ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ ՔԱՂԱՔԷՆ ՊԻՏԻ ՄԵԿՆԻՆ

Սօֆիայէն առնուած տեղեկութիւններ կ'ըսեն թէ օտարահպատակները իրենց պատկանած հիւպատոսարաններէն վկայագիր առնելէ ետք պիտի կրնան քաղաքէն մեկնիլ և ուզած տեղերնին երթալ։ Գարաղաճի մէջ չէզոք գօտի մը հաստատելու, և օտարականները այնտեղ հաւաքելու գաղափարը մերժուած է, որովհետեւ Գարաղաճ Սերպերուն ձեռքը կը գտնուի և սերպ սպայակոյտը յօժարած չէ այդ օտարականներուն ապրուստին և ապահովութեան պատասխանատուութիւնը ստանձնել։

ԱՒԱՆԴ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԸ ՏԱԽՍԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՆՈՐ ՕՐԷՆՔ

Ելեւմտական նախարարութեան յանձնուած աւանդ գումարները ելեւմտացոյցին ընդհանուր ծախքերուն պիտի գործածուին փոխառութեան ձեւին տակ եւ այս մասին յատուկ հաշիւ մը պիտի բացուի։ Յիշեալ աւանդներուն տէրերը եթէ դիմում ընեն, նոյն մասնաւոր հաշիւէն իրենց իրաւունքը պիտի հատուցուի անյապաղ։ Յիշեալ աւանդներուն ընդհ. գումարը 329 տարւոյ ելեւմտացոյցին արտաւոր «Թախսիսաթը» պիտի նկատուի։ Այս օրէնքին գործադրութիւնը յանձնուած է Ելեւմտական նախարարութեան։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ
ԵՒ
ԼՈՆՏՈՆԻ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ

ՕՏԱՐ ԴԻՒԱՆԱԳԷՏԻ ՄԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Մանչըսթըրի խմբագիրներէն մէկը առիթ ունեցաւ հարցնելու օտար դիւանագէտի մը թէ իրա՞ւ է որ Լոնտոնի դեսպանախորհուրդը պիտի չզբաղի Անատոլուի բարենորոգման հարցով։ Դիւանագէտը հետեւեալ կերպով պատասխանեց.

— Շատ իրաւ է որ դեսպաններու ժողովը պիտի չզբաղի ո՛ և է հարցով որ առնչութիւն չունի պալքանեան պատերազմին հետ։

Ձեզի արդէն կրնամ ըսել թէ մեծ տէրութեանց միջեւ կանխաւ գոյացած համաձայնութեան մը համեմատ, Լոնտոնի դեսպանները միմիայն հետեւեալ չորս խնդիրներով պիտի զբաղին. 1. Ծնունդ Ալպանիոյ ապագայ սահմանագլուխներուն, 2. Խնդիր Եգէական կղզիներու, 3. Ելեւմտական խնդիրներ եւ 4. Սելանիկի ապագայն խնդիրը։

Արդէն գիտէք թէ բոլոր տէրութիւնք ընդունած են Աւստրիոյ տեսակէտը, որուն համեմատ Ալպանիա ինքնօրէն կամ անկախ պետութիւն մը պիտի ըլլայ և Սերպիա պիտի չկրնայ Ադրիականի վրայ նաւահանգիստ մը ձեռք անցընել։ Սակայն Ալպանական պետութիւնը արդէն բաց գոյութիւն ունի և կը մնայ միայն անոր սահմանագլուխները ճշդել։ Այս կնճռոտ խնդիրը կարգադրելու համար նախապէս որոշուած էր հետեւեալ սկզբունքը ընդունիլ քաղաքացիներու համար. — Այն բոլոր քաղաքներն ու գիւղերը, ուր ալպանացիք բացարձակ մեծամասնութիւն ունին, պիտի կցուին Ալպանիոյ։

Բայց առջը, տէրութիւններէն ոմանք դիտել տուին որ պատշաճ չէ իմացական զարգացում ունեցող Սերպերը ենթարկել այնպիսի ժողովուրդի մը տիրապետութեան, որ նախնական պայմաններու մէջ կը գտնուի և ռազմարկեցիկ իրրեւ բաժանեալ հրմ ընդունիլ ոչ թէ բացարձակ, այլ հրոյք չորրորդը մասամասնութիւնը։ Աւստրիա տակաւին հաւանած չէ այս սկզբունքին, բայց կը կարծուի թէ միջոց մը պիտի գտնուի, որուն հաւանին բոլոր տէրութիւնները։ Այս տեսակէտով դեսպաններու ժողովը շատ դժուարին աշխատութիւն մը ունի գլուխ հանելիք։

Անգամ մը որ Ալպանիոյ սահմանագլուխները որոշուին, խնդիր պիտի ըլլայ թէ Ադրիականի որ կէտին վրայ նաւահանգիստ մը պէտք է տալ Սերպիոյ։ Ասոր համար երեք առաջարկութիւններ կան։ Աւստրիա յայտարարեց թէ պատրաստ է Սերպիոյ թողուլ Սէյօվըր նաւահանգիստը, որ Տալմաթիոյ եզերքին վրայ կը գտնուի։ Ցարոյ առաջարկութեան Ափթիվարի ավարչական Տրոճը կամ Նէզբինը։ Դեսպաններու ժողովը պիտի ճշդէ նաեւ այս երաշխաւորութիւնները, որոնցմով Սերպիա պիտի կրնայ իր ապրանքները առանց մաքսատուրքի ներածել և արտածել և ուղղակի փոխադրել գասոնք երկաթուղով, որ Սերպիան պիտի կապէ այդ նաւահանգիստին։

Կը կարծուի թէ այս աշխատութիւնը առնուազն 2–3 շաբաթ պիտի տեւէ, որմէ ետք պիտի սկսին ուղղակի բանակցութիւնները Սերպիոյ եւ Աւստրիոյ միջեւ։ Աւստրիա իր պահանջները պիտի ներկայացնէ միանգամ ընդ միշտ ապահովելու համար Եգէականի հետ իր վաճառականութեան եւ իր յարաբերութիւններուն ազատութիւնը։ Եւ որովհետեւ հաշտութեան կնքումէն ետք Աւստրիոյ Սելանիկի հետ ունեցած առեւտրական ճամբաները մեծ մասամբ սերպիական հողէ պիտի անցնին, ուստի Սերպիոյ տուած իր երաշխաւորութիւններուն փոխարէն Աւստրիա ալ երաշխաւորութիւն պիտի ուզէ իր առեւտրական յարաբերութեանց ապահովութեանը համար։

Ալպանիայէն ետք պիտի գայ Եգէականի կղզիներու խնդիրը։ Ռազմական կարեւորութիւն ունեցող կղզիները, ինչպէս Լէմնոս, Իմպրոս, Սամոթրակէ և Թէնէտոս Թուրքիոյ պիտի մնան, իսկ Թասօս կղզին Պուլկարներուն պիտի տրուի։ Այս մասին ալ դեսպաններու ժողովը քաղաքական դժուարին աշխատութիւն մը պիտի կատարէ։ Մանաւանդ պիտի աշխատի որ Միտիլլի և Քիոս ինքնօրինութիւն ստանան Սուլթանին գերիշխանութեան տակ։ Եգէականի միւս բոլոր կղզիները հաւանաբար Յունաստանի պիտի թողուին։

Դալով ելմտական խնդիրներուն, ասոնք չորս մասի կը բաժնուին։ Առաջինը կը վերաբերի պատերազմական տուգանքի, զոր պիտի պահանջեն պալքանեան տէրութիւնները։ Դաշնակիցները այս մասին ուղղակի Թուրքիոյ հետ պիտի բանակցին, պայմանաւ որ դեսպաններու ժողովը ինք վերաքննէ այդ առթիւ որոշուած կարգադրութիւնը։ Զմոռնանք ըսել թէ Բ. Դուռը բացարձակապէս պիտի մերժէ ո՛ և է տուգանք։ Երկրորդ խնդիրն է Հանրային պարտուց վարչութեան բաժինը, որմէ խիստ կը շահագրգռուին տէրութիւնները և հոգ պիտի տարուի որ այդ բաժինը ստանձնեն պալքանեան տէրութիւնները։

Բարիզի մէջ ալ զատ ժողով մը պիտի կազմուի, որ անկախօրէն պիտի քննէ միջազգային բնոյթ ունեցող այս դրամական խնդիրը։ Այս ժողովին տուած որոշումներն ալ պիտի վերաքննուին Լոնտոնի դեսպաններուն կողմէ։ Ցարոյ կուգայ երկաթուղիներու գնումը պալքանեան պետութեանց կողմէ։ Տակաւին յայտնի չէ թէ այս մասին կարգադրութեան ի՛նչպիսի եղանակ մը պիտի որոշուի։ Արեւելեան երկաթուղիներու մեծագոյն մասը Պուլկարիոյ պիտի յանձնուի։ Ամէնէն վերջ կուգայ մաքսային խնդիրը։ Թուրքիա ապրանքներուն արժէքին վրայ հարիւրին տասնըմէկ մաքսատուրք կ'առնէր։

Հիմակ այս տուրքը պիտի բարձրանայ Պալքանեան պետութեանց իւրաքանչիւրին սակացոյցին համեմատ։ Հետեւապէս տէրութիւնք ուղղակի շահակից են այս խնդրոյն մէջ։ Արդարեւ այս մաքսատուրքին մեծ մասը իբր երաշխաւորութիւն կը ծառայէ Հանր. Պարտքին։ Պալքանեան տէրութիւնք դիտել պիտի տան թէ իրենք պիտի ստանձնեն Հանրային Պարտքին այն մասը, որ պիտի որոշուի Բարիզի ժողովին կողմէ և հետեւապէս այդ մասն ալ երաշխաւորած կ'ըլլան և մաքսատուրքով ապահովուած նոր երաշխաւորութիւն մը տալու աւելորդ կը դառնայ։ Ասկէ զատ, Պալքանեան տէրութիւնք դիտել կուտան թէ չեն կրնար իրենց հին և նոր սահմաններուն համար տարբեր սակացոյցեր գործադրել։

Կը մնայ ճշդել Սելանիկի ապագան։ Այս խնդիրը միջոցէ պիտի ելլէ երբ Պալքանեան դաշնակցութիւնը Թուրքիոյ կողմէ ամբողջովին իրեն յանձնուած նահանգներուն բաժանման ձեռնարկէ։ Մեծ տէրութիւնք պիտի սպասեն որ Յունաստան և Պուլկարիա համաձայնին և եթէ տեսնեն որ համաձայնութիւն մը անկարելի է, այն ատեն պիտի միջամտեն։

Եւ կը կարծուի թէ այս պարագային Սելանիկ միջազգային քաղաք մը պիտի ըլլայ։

Ինչպէս կը տեսնէք, Լոնտոնի դեսպաններու ժողովը պալքանեան պատերազմին հետ առնչութիւն ունեցող այնքան խնդիրներով զբաղելու կոչուած է որ Հայկական խնդիրը չի կրնար իր օրակարգին մէջ անցնիլ, մանաւանդ որ դեսպաններու ժողովին գումարման բուն պատճառը ծագում առաւ այն երկիւղէն թէ պալքանեան կնճիռը կրնայ Եւրոպայի մէջ ընդհանուր պատերազմ մը առաջ բերել Աւստրիոյ և Ռուսիոյ մրցակցութեան հետեւանքով։ Հայկական խնդիրը ընդհանուր կնճռոտութիւն մը յարուցանելու բնոյթ չունի և հետեւապէս բնաւ յուսալի չէ որ նկատի առնուի ներկայ ճգնաժամային վայրկեաններուն մէջ։

Հայկական խնդրին համար իմ կարծիքս սա է որ պալքանեան պատերազմին աւարտելէն եւ հաշտութեան կնքումէն ետք, մեծ տէրութիւնք նախապէս պիտի օժանդակեն Թուրքիոյ որպէսզի ներքին բարենորոգումները գործը գլուխ հանէ եւ օսմ. կառավարութիւնը, Ռուսէլի մտահոգութիւններէն ազատելով, այլ եւս իր բովանդակ մտահոգութիւնը պիտի կեդրոնացնէ Անատոլուի վրայ եւ իր չունն ալ կը պահանջէ որ արմատական բարենորոգումներու գործադրութեամբ միջոց տայ որ աշխատասէր ժողովուրդին անդորր եւ ապահով վիճակը մէջ աշխատիլ երկրին բարգաւաճման։

ՀԱՔՔԸ ՓԱՇԱ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻՆ ՄՕՏ

Բարիզէն երէկ առնուած հեռագիր մը կ'ըսէ լթէ Վարչապետ Մ. Պրիան կէս օրէ ետք իր ներկայութեան ընդունեց Հաքքը փաշան։

∴ Սըր Է. Կրէյ Մէվֆիք փաշայի յայտնած ըլլալով որ Բ. Դրան ծանուցագիր—պատասխանը չի կրնար իբր հիմ ծառայել նոր բանակցութիւններու, Բ. Դուռը հեռագիր ուղղեց Բարիզի Օսմ. դեսպանին որ Հաքքը փաշա Լոնտոն չուղեւորի։ Նախարարաց Խորհուրդի երէկուան նիստին մէջ որոշում պիտի տրուէր թէ ի՛նչ նոր զիջողութիւններ պէտք է ընել որպէս զի կարելի ըլլայ հիմ մը գտնել բանակցութիւններու վերսկսման համար։ Նախարարաց Խորհուրդը այս մասին երկար խորհրդակցութիւն կատարելէ ետք, իր տուած որոշումը հեռագրաւ հաղորդեց Հաքքը փաշայի։

∴ «Զայիթ» Հաքքը փաշայի պաշտօնին վրայ հետեւեալ ուշագրաւ տողերը կը գրէ. — Վարչապետ Մահմուտ փաշա վերջերս Պոլսոյ օտար դեսպաններուն յաճախակի այցելելով ջանքեր ըրաւ որ Թուրքիոյ ի նպաստ միջնորդութիւն մը ձեռք բերէ, բայց իր այս ջանքերուն մէջ չյաջողեցաւ։ Հիմա Հաքքը փաշա Եւրոպայի մայրաքաղաքներուն մէջ պիտի փորձէ դիւանագիտութեան բախտը և պիտի աշխատի որ տէրութիւնք միջնորդեն։ Հաքքը փաշա ամէն տեղ բարեկամական ընդունելութիւն պիտի

[illegible]

ԿՐԷՏԷ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԿԸ ԿՑՈՒԻ

[illegible]

... խաղաղ կերպով ... Կրէտէի ընդհանուր կառավարիչ Մ. Դրակումիս ... հետ Սուտայի ծովածոցը գնաց։ Կրէտացիները Յունաստանի եւ պաշտպան տէրութիւններուն ... ցոյցեր կ'ընեն։

ՄՕՐԱԹՕՐԻՈՄ ՀՐԱՏԱՐԱԿԵԼՈՒ ՊԷՏՔ ԿԱՅ

«Իֆհամի» խմբագրապետէն քաղուած. — Կառավարութիւնը մօրաթօրիոմը չընդունեց։ Առեւտրական սեղանը ճէլալ պէյի նախագահութեան տակ գումարուած յանձնաժողովին որոշումը այս է ահա.... Մասնաւորապէս Պոլսոյ ելմտական հաստատութիւններու տնօրէններէն կազմուած յիշեալ յանձնաժողովը ըսած է թէ մօրաթօրիոմ ներկայ վիճակին մէջ առաւել տագնապ մը առաջ կը բերէ, հետեւապէս այդպիսի կարգադրութեան մը պէտք չկայ, պարտական եղող վաճառականը պէտք է պայմանաժամը լրանալուն վճարէ իր պարտքը, միայն թէ պանքայի տնօրէնները կը խոստանան նոր վարկեր բանալ վաճառականներուն և կը հաւանին որ պատերազմը ի նպաստ վաճառականներու տալիք գումարները իրը փոխարինութիւն ընդունին իրենց պահանջքին։ Առեւտրական սեղանը յանձնաժողովին այս որոշումը ընդունելով և վաւերացնելով Ի. Դրան ներկայացուցած է....

Զանք գիտեր թէ Ի. Դուռը ի՛նչ պիտի ընէ այս որոշման առթիւ, սակայն մենք ներկայ պարագաներուն մէջ Առեւտրական սեղանին այս ընթացքը շատ տարօրինակ կը գտնենք։ Այսօր մեր առեւտրական հրապարակը մեծ տագնապի մը ենթարկուած է։ Կառավարական պատճառաւ առեւտուրը աւրողչովին դադրած է։ Պոլիսը ամսարաշապով ապրող անձերու բազմավայր մըն է։ Ոչ միայն պաշտօնեաները, այլ նաեւ վաճառականները առուծախը կորսնցուցած վիճակին մէջ թռչնկալներու կ'սպասեն։ Ամէն առաւօտուն կը սպասեն կամ կարելի չըլլայ վճարել, բոլոր գործերը տակնուվրայ կ'ըլլան ու պարտականները անվճար կը մնան։

Հատուկենք կ'ըլլայ վաճառականներու սնանկութիւնը։ Այսպիսի պարագայի մը մէջ Մօրաթօրիոմի հռչակումը անհրաժեշտ կը դառնայ։ Կառավարութիւնը պարտաւորուած է բոլոր կերպով ընդունիլ և գործադրել այս կարգադրութիւնը։ Արդէն են որ մօրաթօրիոմը վատութեան ցոյց տալու։ Պանքայի տնօրէնները չեն ուզեր որ մօրաթօրիոմ կը հռչակուի։ Իրենց առանձնաշնորհեալ են և ներկայ չեն ուզեր որ պարտքերու վճարումը յետաձգուի և վաճառականութիւնն ալ քայքայուի, ըսելով որ եթէ վաճառականները անձկութեան մէջ են, իրենք նոր պայմանաժամ պիտի տան։ Եթէ պայմանաժամ տալու պէտք կայ, ինչու օրինական ճամբով մօրաթօրիոմ չհրատարակուի։ Այո, պանքերը մօրաթօրիոմը չեն ընդունիր և կը խոստանան նոր պայմանաժամ տալ, որովհետեւ առաջին պարագային մէջ վաճառականը օրինապէս ազատ կը մնայ դրամատէրերուն հաշուապահէս, մինչ երկրորդ պարագային մէջ վաճառականը պանքաներուն շահադիտութեան ենթակայ պիտի ըլլայ, աւելի տոկոս պիտի տայ, հարիւրին 6ի տեղ, 7–8 պիտի տայ։ Ուրեմն մօրաթօրիոմը մերժելը ո՛չ թէ երկրին շահերուն, այլ օտարներուն ծառայութիւն մատուցանել է, այն օտարներուն, որոնք այսօր կը գլանան փոխատուութիւն ընելու ելմտական գանձերը։ Եթէ սա մօրաթօրիոմի խնդրին մէջ որոշում մը տալը մեր ձեռքը ըլլար, գոնէ այս ապերախտներէն վրէժ լուծելու համար մօրաթօրիոմ կը հռչակէինք։

Պանքաները իբր թէ ըսեր են որ վաճառականներուն պատերազմի համար տալիք նպաստը իբր փոխարինութիւն պիտի ընդունին։ Բայց վաճառականը դրամ ունի՞ որ նպաստ տայ։ Եթէ դրամ ունենայ, ամէնէն առաջ իր սառոցագրութիւնը կրող և պանքային քով գտնուող մուրհակը կ'ազատէ։ Պատերազմի միջոցին և առեւտրական տագնապի առեն մօրաթօրիոմ հռչակելը անհրաժեշտ է։ Յունաստանի մէջ կայ. Սերպիոյ մէջ, Պուլկարիոյ մէջ կայ, Թուրքիոյ մէջ ինչո՞ւ չըլլայ։ Մենք անոնցմէ՞ աւելի հարուստ ենք։ Մօրաթօրիոմը այդ երկիրներուն մէջ ծանր հետեւանքներ առաջ չի բերեր, ու մեր երկրի՞ն մէջ կը բերէ։ Ո՛չ, այս առարկութիւնը եւրոպացի դրամատէրներուն կողմէ յերիւրուած բան մըն է։ Կառավարութիւնը անոնց այս առարկութիւնը լսելէ ետք սուտը թաթաւելու է և ժողովուրդին շահերուն համաձայն գործելու է։ Եթէ ազգին անունով կը կառավարենք, պէտք է ազգը պաշտպանենք։

ԿԷԼԻՊՕԼԻի ՄԷՋ ԿԸ ՅԱՂԹԷ՞ՆՔ ԹԷ ԿԸ ՅԱՂԹՈՒԻՆՔ

Այսօրուան «Հիլալ» թերթին մէջ այս վերնագրին տակ հետեւեալը կը կարդանք.

Այո՛, Կէլիպօլիի մէջ կը յաղթէ՞նք թէ կը յաղթուինք։ Այս հարցումը շաբաթէ մը ի վեր կ'զբաղեցնէ հանրային կարծիքը։ Պատերազմը երկարելուն համար ամէն օր կը հարցնէ թէ արդեօք ի՛նչ եղաւ, արդեօք եղածները կը պահուին։ Ժողովուրդին մտահոգութիւնը փարատելու համար մեր խմբագիրներէն մէկը դիմում ըրաւ ձեռնհաս անձի մը, որուն անունը չենք ուզեր յայտնել։ Յիշեալ անձը ըսաւ. «Ի՞նչպէս կը հաւատաք այդպիսի զրոյցներու։

Կարգ մը չարամիտներ հանրային կարծիքը կասկածի և վարանումի ենթարկելու համար զրոյցներ կը տարածեն, որոնց պէտք չէ հաւատալ։ Արդարեւ Պուլայիրէն երկու ժամ հեռու արիւնահեղ ճակատամարտներ տեղի ունեցան, բայց մեր զինուորները չյաղթուեցան։ Աստուծոյ անունովը կ'երդնում որ մեր զինուորները գնահատելի կերպով յաղթական ընթացք ունեցան Կէլիպօլիի կողմերը»։

ՁԱ՛ՆԱՁԱ՛Ն ԼՈՒՐԵՐ

«Իֆհամի» խմբագրապետ և պատասխանատու տնօրէնը այսօր պիտի դատուին Պատերազմական Ատեանին առջեւ իրենց հրատարակած երկու յօդուածներուն առթիւ, որոնք մեքերը յուզելու բնոյթ ունեցող նկատուած են։

∴ Տէօյչէ Պանքի տնօրէնը երէկ Վարչապետ Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի այցելելով երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ անոր հետ։ Պոլսոյ զին. կառավարիչ Ճէմալ պէյ Ներքին գործոց նախարարին հետ տեսակցեցաւ երէկ։

[illegible]

... բանակին մէջ սպանել, անոնց մէկ մասը հսկողութեան տակ ուրիշ տեղեր փոխադրուեցան, իսկ հիւանդ ու անկար եղողները Հայտար Փաշայի հիւանդանոցը պիտի դրկուին։

∴ «Ալեմտար» կ'իմանայ թէ Տէրքօսէն առաջացող օսմանեան բանակին ձախ թեւին առաջապահները իրենց գրաւած Սրմանլը գիւղը ամրացնելէ ետք յառաջացած և թշնամիին կողմէ պաշտպանուած գիծերը ամբողջովին գրաւած են։

∴ Կայս. իրատէ մը արտօնեց կախաղան բարձրացնել ոճրագործ Ձէմալը, որ մահուան դատապարտուած էր Սկուտարի դատարանին կողմէ։

∴ Առեւտրական Սենեակին անդամները իրենց վերջին նիստին մէջ որոշեցին որ մայրաքաղաքիս բոլոր վաճառականները իրենց մէկ տարեկան թէմէթթիւի տուրքը կանխիկ վճարեն և փոխարէն գանձատոմս առնեն։ Այս որոշումը պիտի հաղորդուի բոլոր վաճառականներուն և անոնց հայրենասիրութեանը կոչում պիտի ըլլայ։

∴ Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի հրամանով, Չաթալճայի օսմանեան բանակին մէջ զինուորները ամէն առաւօտ և իրիկուն աղօթք կ'ընեն և այս հոգեկան մխիթարութիւնը մեծապէս ոգեւորած է զինուորները։

∴ Իզմիրի կառաքուածը Հայտար փաշա եկած պահուն Էրէնքէօյի մօտերը Անատոլու անունով մէկը կոխեց։ Ասոնցմով ծանրապէս վիրաւորուած ըլլալով Ճէրահ փաշայի հիւանդանոցը փոխադրուեցաւ։

∴ Նախարարաց Խորհուրդը իր երէկուան նիստին մէջ որոշեց Ցունաց նորընտիր Պատրիարքին Կայս. Պալատ այցելութեան օրը և Սուլթանին վաւերացման նամակը։

∴ Եվգաֆի նախարարութիւնը երէկ իր պաշտօնեաներուն վճարեց Ցնվր.ի ամսաթոշակը։

∴ Դրած էրնք թէ Սուլթանը իր թիկնապահ Սալիհ փաշան Չաթալճա ղրկելով իր կայս. բարեւները հաղորդած էր օսմ. բանակին։ Ընդհ. հրամանատարի փոխանորդը սաստիկ արարողութեամբ օսմ. զինուորներուն հաղորդեց կայս. բարեւները և անոնց երախտագիտութիւնը հեռագրեց Կայս. Պալատ։

∴ «Մ'Էրճիւմա» կ'իմանայ թէ Չաթալճայի մէջ Մակեդոնացի հրոսակներէն կազմած բռնաբար հրամանատարն կարեւոր կը նկատ։

∴ Ալ Ալաք բարձունքներուն վրայ թշնամին հետ զիրկընդխառն կռիւ մը տեղի ունեցած էր, որու միջոցին օսմ. սպայ մը և զինուորներ վիրաւորուած և Կայսէմէքէօյի հիւանդանոցը բերուելով այն տեղ մեռած էին։ Յուղարկաւորութիւնը մեծաշուքէս արարողութեամբ կատարուեցաւ։ Ընդհ. հրամանատարի փոխանորդ Իզզէթ և ընդհ. սպայակոյտի պետ Հասան փաշաները ներկայ եղան։ Իզզէթ փաշա դագաղները փոխադրողներուն մէջ մտաւ և ինք ալ պահ մը իր ուսը առաւ այդ դագաղները։

∴ Ներքին գործոց նախկին նախարար Թալէաթ և Երեսփ. Ժողովի նախագահ նախագահ Խալիլ պէյերը երէկ Բ. Դուռ գալով Վարչապետին հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցան։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Սօֆիա, 15 Փետր. — Այսօր կէս օրէ ետք ժամը 4ին առմէն դեսպան Մ. Կիրա և Մ. Սարաֆօֆ տեսակցեցան։ Տեսակցութիւնը մէկուկէս ժամ տեւեց։ Խորհրդակցութիւններուն ներկայ գտնուեցաւ նաեւ Մ. Տանէֆ։

Սօֆիա, 15 փետր. — Մ. Տանէֆ առմէն պատուիրակներուն յանձնեց Պուլկարիոյ հակաառաջարկները։

Մալթա, 15 փետր. — «Համիտիէ» արտօնուեցաւ մինչեւ փետր. 17 մնալ։

Հելլէնական չորս թորփիլանաւերը միշտ կը սպասեն բացերը։

Լոնտոն, 15 Փետր. — Դեսպաններու ժողովը այսօր զբաղեցաւ Ռումանիոյ եւ Պուլկարիոյ միջեւ գտնուած խնդրով։ Տէրութիւնք որոշած են չափաւորութեան յորդոր կարդալ թէ՛ Սօֆիայի և թէ Պուքրէշի դահլիճներուն։ Դեսպաններու ժողովը խորհրդակցեցաւ նաեւ Ալպանիոյ սահմանագլուխներու ճշդման խնդրին վրայ։ Աւստրիոյ և Ռուսիոյ անհամաձայնութիւնը կը շարունակէ այս խնդրոյն վրայ, որ իր ծանրակշիռ հանգամանքէն ոչինչ կորսնցուցած է։

Բարիզ, 16 Փետր. — Սօֆիայէն կը հեռագրուի թէ Էտիրնէի ռմբակոծումը կը շարունակուի առանց արդիւնքի։ Պուլկար զօրավարներ կ'ըսեն թէ կացութիւնը կրնայ այսպէս երկարաձգուիլ և հետեւապէս ուժգին յարձակում մը անհրաժեշտ է։

∴ Կ. Պոլսէն Եւրոպական մամուլին ղրկուած տեղեկութիւններու նայելով, Թուրքիա չի հաւանիր որ Էտիրնէի օտարականները Գարագաճի մէջ բնակին, այսինքն պուլկարական գիծերու մէջ։ Օսմ. Գործակալութիւնը արտօնուած է յայտարարելու թէ օսմ. կառավարութիւնը այս խնդրին վրայ պաշտօնական ո և է տեղեկութիւն չունի եւ հետեւապէս չի կրնար իր դիտումը յայտնած ըլլալ։

∴ Պոլսէն օտար թերթերու հեռագրուած է թէ Հաքքը փաշա պաշտօն ունի գեթին պատրաստել, որպէս զի Թուրքիա կարենայ Եւրոպայի յանձնել ամբողջ բոլոր խնդիրներուն կարգադրութիւնը։ Այս լուրն ալ անճիշդ է, կ'ըսէ Օսմ. գործակալութիւնը։

Լոնտոն, 15 Փետր. — Բ. Դրան պատասխան-ծանուցագրին հիման վրայ նոր բանակցութիւններ սկսելու ձեռնարկը Մեծ տէրութիւններէն մէկուն (Ռուսիոյ) հակառակելուն հետեւանքով անյաջողութեան մատնուած է։ Ասով մէկտեղ, Լոնտոնի, Բեթերսպուրկի և Բարիզի Դահլիճներուն միջեւ բանակցութիւններ կը կատարուին։ Հաշտութեան մասին ամէն յոյս կորսուած չէ տակաւին։

Վիեննա, 15 Փետր. — Ռուս կառավարութեան կողմէ Ալպանիոյ խնդրին կարգադրութեան համար դեսպաններու ժողովին առաջարկած եղանակը Վիեննայի մէջ խիստ յոռի տպաւորութիւն առաջ բերաւ և Ռուսիոյ դէմ գրգռութիւնը սաստկացուց։

գինքը... անդարմանելիօրէն կորսուած էր, կարծես ձեռքերնուդ մէջ բանած ըլլայիք զայն, գերապայծառ։ Գոցեցէք ձեռքերնիդ, և մարդը փշրուած է։

— Շան գլուխ, իմ փոր, մոլեգնեցաւ Բարթէլլան, դա ալ տեսնելու էինք։

Եւ փայլակի վայրկենականութեամբ գլխուն մէջ արագ ու ճիշդ կը ծրագրուէր փախուստի յատակագիծը, զարմանալի պարզութեամբ. մէկէնիմէկ մտնել, Լօբրինօզան բանել, սուրին սայրը անոր կոկորդին վրայ դնել և ըսել.

— Ա՛ս վայրկեանիս պէտք է դուրս հանես զիս այս անկէն, ապա թէ ոչ, Բարթէլլան, կը փոզոտեմ քեզ իմ փշրուելէս առաջ։

Այս ամէնը խաղ մըն էր իրեն համար, բայց զայն գործադրելու համար պէտք էր որ դուռը բանալիով գոցուած չըլլար։

Եւ որովհետեւ իրեն մէջ գործադրութիւնը մտքէն կը հետեւէր խորհուրդին, բռնեց ջանաց բանալ անշըշուկ։

— Սատանայի աղի՛ք, գոչեց Բարթէլլան ինքնիրեն, դուռը գոցուած է... խարտակե՞լ զայն... թերեւս... բայց սարկս սանց աղմուկի չըլլար, և այդ միջոցին աղնուական սպանիացին պիտի չկենայ սպասէ ինծի ապշօրէն։

Սակայն Լոբրինօզա կուտար իր հրամանները.

— Պէտք է նեղը ձգել զայն որ երթայ սանդուղներու արտը և պարտաւորել զայն հոն մտնելու։

— Տանջա՛նք, սարսռաց Բարթէլլան։

— Դիւրին է, գերապայծառ, ըսաւ անծանօթ ձայնը, մարդը արդէն պարտաւորուած է անցնելու իրեն առջեւ մեր աղէտ թողած ճամբաներէն։ Ասանց կասկածելու, ձեռքով դպածի պէս հոն պիտի երթայ և պիտի մտնէ ինքն իրեն։

— Տանջանք, կրկնեց Բարթէլլան զայրոյթէն ճառագայթուն։ Մասնաւոր արժանի է այդ չողոքորթ և դրուժան քահանային։ Բայց, Պրզատոս վկայ, տակաւին զիս չբռներ ձեռքին մէջ։

Եւ այս բառերը ըսելով ուսը կրթնցուց դրան դէմ, կքեցաւ ամրաքար և երբ բոլոր ուժովը պիտի հրէր, ուրախութեան և յաղթանակի ճիչ մը խեղդեց։

Դոց կարծած դուռը գոց չէր, հրեց միայն և ահա ինք նետուեցաւ սենեակին մէջ։

Պարապ էր։ Արագ ակնթարթով մը անոր չորջանը ըրաւ, չկար ոչ դուռ, ոչ պատուհան, ոչ մէկ տեսանելի ելք, բացի անկէց ուրկէց ներս մտած էր։ Կարասի չկար, մերկ էր, պաղ, մութ։ Եւ այս մերկութենէն, այս պաղութենէն, այս տուտերէն և այս յանկարծական լռութենէն դուրս կուգար չես գիտեր ի՛նչ չարագէս և սպառնական բան մը։

Սենեակը բացարձակապէս պարապ տեսնելուն պէս, Բարթէլլան յիշեց թէ ի՛նչ դիւրութեամբ վարի դուռը այնքան առեղծուածային կերպով և այնքան անպատեհ չաճօրէն գոցուած էր իրեն համար։

— Եթէ այս դուռը ինքնիրեն գոցուի իմ վրաս, կորսուած եմ, խորհեցաւ։

Եւ միեւնոյն ժամանակ մէկ ոստումով դուրս ելաւ աւելի արագ որքան ներս չէր մտած։ Եւ բաց վերան դառնալուն պէս, դուռը անտեսանելի մեքենականութեամբ մը շարժուած ինքնիրեն կրկին գոցուեցաւ։

— Ժամանակն էր, մրմռաց Բարթէլլան, ձեռքը տանելով ճակատին վրայ, ուր ծայր կուտար սառած պտինքին քրտինքը։

Դրան դէմ կրթնեցաւ, հանգչելու համար։ Դոց էր և բաւական ամուր կը թուէր յարձակումի մը դէմ մաքրելու համար։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

[illegible] Աւետարան [illegible] Ազգային Եկեղեցւոյ [illegible] Այբ «Կեդրոնական Գրատուն», Նազարէթ Այնէա

ԴԵՂԱՐԱՆ
ՄԻՀՐԱՆ ԳԱԼԷՄՔԵՐԵԱՆ

Բերա, մեծ փողոց Աղա ճամիի դէմ

Մայր կարգը, Թիւ 117

[illegible]

Կը մաղթեմ որ երբեք չհիւանդանաք, բայց եթէ երբեք պէտք ունենաք ո և է դեղագրի մը պատրաստութեան, հաճեցէք դիմել մեր Նոր Դեղարանը, ուր պիտի գտնէք արուեստին ամենանուրբ պահանջներուն համաձայն դեղերու բոլ-

ՈՒՍԱՆՈՂՈՒԹԻՒՆ

[illegible] նելութենէն քաջալերուած, սկսած եմ «եւրոպական» կեդրոններէ ուղղակի բերել տալ դեղերու մթերքը։ Զուիցերիական պատուաստի ժամանում շաբաթը 2 անգամ։ Յրամադրելի վկայեալ հիւանդապահուհիներ

ԻՒՍԻՒՆՏԱՐ ԻՍՐԱ ՏԱՐԻՔԷՍԻՆԵՐԷՆ.— [illegible]

[illegible] չէներ հալը Բանմընըն 18ինճի ճամասը կիւնիւ ալաթուրքա սաաթ 5աէն 7յէ գատար Սթանպօլտա Պախչէ Գաբուսընտա ճէլալ պէյ խանընտա պիլ միւզայէտէ ֆիւրուխթ օլունաճաղընտան, թալիպ օլանլարըն եէվմ վէ վագթը մէզքիւրտէ մահալլընտա հազըր պուլունմալարը Սկիւտար Իսրա Տարիքէսինտէն իլան օլունուր.

13 Թեմմուզ սանի 328

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԼԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇՆԵՐՈՒ
Յ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԷՍԿԻ ԶԱՊԹԻՅԷ, ՔՕ—ՕՊԷՐԱԹԻՎԻ ԴԷՄ

Վաճառատունս, որ 12 տարուան փորձառութեամբը կրցած է շահիլ յաճախորդներուն համակրութիւնը, կը գտնուի ռուսական, ամերիկեան և անգլիական ամէն տեսակ կալօշի նոր մթերք մը, անմրցելի գիներով։ Յրկունութիւնը երաշխաւորուած։ Ամէն կերպ դիւրութիւն յաճախորդաց։ Գաւառներէն յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ Վաճառատում մեծաքանակ և փոքրաքանակ։

ՄԵԾ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
„ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՆՐ. ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

«Մանզումէյի տնօրէնութիւնը դիւրութիւն մը տալու համար ժողովուրդին «Հանրային Գործակատարութեան ընկերութեան» անունով ընկերութիւն մը հիմնած է կարող օրէնսգէտ և ճանչցուած անձնաւորութիւններէ բաղկացած, զոր ի պաշտօնէ [illegible] թէ Պոլսէն և թէ գաւառներէն յանձնարարուած դատական փոխանորդութիւնները, գանձումն և վարչական հետապնդումներ, գրչագրութեան վերաբերեալ գործունէութիւններ, քէմպիալ և չոպանէմէքան առաքներու գործերը, ... կալուածային մրջնորդութիւնները, մենաշնորհի խնդրանքները, վաճառականներու պաշտօնական մատակարարութիւնը խիստ դիւրամատչելի վարձով և կատարեալ աղնուութեամբ։

Դիմել Պաղ Ալի ճատտէսի «Մանզումէյի խմբագրատան» Հանրային Գործակատարութեան Ընկերութեան տնօրէն Մ. Դեբանեան էֆ.ին։

ՏՔԹ. Գ. ՍՈՒՐԵԱՆ

Բժիշկ Ֆրանսական Հիւանդանոցին և Նախկին Տնօրէն-Բժիշկ Ֆրանկախտի Հիւանդանոցին

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Ֆրանկախտի, արանց և կանանց ծննդամիզական և վիրաբուժական հիւանդանոցին

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՋՐԻ

Իր երկար փորձառութեան շնորհիւ կարող է կարճ ժամանակէն բուժել ամենահին ջերմամիզութիւնը (կութմիլիթէա) Ֆրանկախտը, սեմնահոսութիւնը, անական կարողութիւնը, ի հարկին ելեքտրաբուժութեամբ և Սերոմի ներարկումով։

Նոյնպէս կանանց արգանդի հիւանդութիւնները, դաշտանի խանգարումները, հոսումները և արանց գծուարամիզութիւնը, բրօսթաթ և միզմանի հիւանդութիւնները և քարերը (աւազախտ) կը բուժէ իր Նորագոյն գործիքներու միջոցաւ, կատարելով անհրաժեշտ վիրաբուժական գործողութիւնները։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 1-6 (Ը. Ե.) Պաղչէ Գաբու Համիտիյէ-Սէպիլի դէմ Իւթիւճեան դեղարանի վերի յարկը իր մասնաւոր սրահին մէջ։

ՕՍՄ. ԱՌԵՒՏՐ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

شركت تجاریهٔ عثمانیه

SOCIETE ÇOMMERCIALE OTTOMANE

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100,000 ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՈՍԿԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Կ. ՊՈԼԻՍ
ՈՍԿԵՋԻՆ ՀԱՆ ՄԵԾ ՏԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՆԵՐԸ ԲԱՑ ԵՆ ԱՌԺԱՄԵԱՅ ԿԵՐՊՈՎ

ՍԹԱՄՊՈՒԼ, ՂԱԼԱԹԱՍԱՐԱՅԻ ԽԱՆ

Հայկական սոյն դրամական հաստատութիւնը կ'ընէ փոխառութիւններ, առեւտրական առարկաներու, մուրհակներու, փոխանակագիրներու, բաժնեթուղթերու, պարտամուրհակներու, պարտոմսերու և բեռնագիրներու վրայ։

Կուտայ չէքեր, վարկագիրներ, փոխանակագիրներ և հեռագրական վճարումներ, ինչպէս Թուրքիոյ նոյնպէս աշխարհիս բոլոր մասերուն վրայ։

Կը գնէ և կը ծախէ ամէն տեսակ բաժնեթուղթեր և պարտաթուղթեր թէ՛ մեր և թէ բոլոր օտար հրապարակներու վրայ, ինչպէս և օտար դրամներ։

Կը գանձէ ու կը զեղչէ առեւտրական առարկաներ, մուրհակներ, փոխանակագիրներ, բաժնեթուղթեր և կտրօններ։

Կ'ընդունի դրամական աւանդներ նպաստաւոր պայմաններով։

Դրամատունս հաստատած է առեւտրական տեղեկութիւններու համար յատուկ կերպով կազմակերպուած սպասարկութիւն։

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

Ձեռնտուութիւնը մեր հաճախորդին մէջ քաջալերելու համար կ'ընդունի 25 ղրուշէ սկսեալ գումարներ։

Դրամատունս կը կատարէ նաև թէ՛ իր հաշւոյն, թէ՛ մասնակցութեամբ և ուրիշներու հաշւոյն ամէն տեսակ օրգինութիւններու և ապրանքներու գնում, վաճառում, փոխանակութիւն, ներածում և արտածում։

Կ'ընդունի ներկայացուցչութիւն թէ՛ տեղական և թէ օտար տուներու։

Կը կազմէ առեւտրական և ճարտարարուեստական ընկերութիւններ և կը ստանձնէ [illegible] ամէն տեսակ ձեռնարկութիւններ։

ՏՈՔԹՈՐ ԵԴՈՒԱՐԴ ՇԱՇԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԱՉՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Փարիզի Բժշկական համալսարանի ակնաբուժական [illegible] ... Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր ... Պախչէ Գաբու, Համիտիյէ Սէպիլի դէմ, Իւթիւճեան դեղարանի վերի յարկը ... [illegible]

ՀԱՆԴԷՍ ԹԱՏՐՈՆ ԵԻՆ.

«Սինէմա Ամերիքէն» Բերա, Հալէպ հիւպատոսարանին դէմ, չքեղ ներկայացում ամէն օր, շաբաթը երկու անգամ բրոկրամի փոփոխութիւն։

ԹԷՈԹԻԿԻ 1913 ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ
ԱՄԷՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ

ԳԻՆ 12 Ղրշ. ԴԱՒԱՌ 15 Ղրշ.

ԵՒ ԼԻԼԱՅԻ ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ

ԿԱՂԱՆԴԷՔԸ

ԳԻՆ 2 Ղրուշ ԴԱՒԱՌ 2,50

Կեդրոնատեղի ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ վաճառատուն Կ. Պոլիս, Պահճէ Գաբու

ՕԹԷԼ ՀԷՔԻՄ ՕՂԼՈՒ
ՊԻԼԷՃԻՔ

Պիլէճիկի էն կեդրոն և օդասուն դիրքի մը վրայ հաստատուած վերոյիշեալ օթէլը, զոր իր բոլոր կազմութիւններով խիստ անպատեհ պանդոկներու հանգստութիւնը կ'ապահովէ. կը յանձնարարուի բոլոր ճամբորդներու անյապաղ հոն այցելել միայն, ուր պիտի գտնէ նաև պոլսականէն գերազանց գերազանց հիանալի լաթան, ամէն լեզուէ թերթերու ճոխ մթերքով մը։ Մաքուր մաքուր և անդուգական խնամք. գիներ 5 ղշ։

ՄԱՅՐԵՐՈՒ ԽԻՍՏ ԿԱՐԵՒՈՐ
ՆՈՐԱԾԻՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԵՒ
ՏՂԱՅՈՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՏՔԹ. Օ. ԿՈՐԵԿԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ ՀՄԶԳ. ԱՆԿԵԼԱՆՈՑԻ ՄԱՆԿԱՏԱՆԵԱԿԱՆ ԲԱԺՆԻՆ

Հիւանդ կ'ընդունի ուրբաթ և կիրակիէ զատ միւս օրերը ցերեկէ վերջ իր բնակարանը Բերա, Թէփէ Պաշը, Թիւ 12։

50—17

ԽՕՏ.—Ինչու այսքան շատ ձկան իւղ կը գործածուի անարիւն և տկարակազմ աղջկանց համար։

Որովհետեւ ան իր մէջ կը պարունակէ կազդուրիչ հատ գործածուած վիճակի մէջ, բայց ամէն ձկան իւղ հաւասար օժ չի կրնար ունենալ. անոր ամէնէն լաւագոյնը և թարմը պէտք է փնտռել Հայկ Ալլահվէրտիի դեղարանը, Պախչէ Գաբու Եէնի Բօսթահանէ Ճատտէսի։

ՀԱՏԱՎԱՃԱՌՈՒՄ ԵՒՐՈՊ. ԹԵՐԹԵՐՈՒ
«ԲՈՒՐ ԼԷ ՊԵՕՊԼ Տ'ՕՐԻԱՆ»

Հայկական պահանջներուն նուիրուած

ԲԱԲԱԿԱԼԼՕ

Աշխարհահռչակ պատկերազարդ

քաղաքական երգիծաթերթ

«ԼԸ ՄԱԹԷՆ», «ԼԸ ԹԱՆ», «ԼԸ ԺՈՒՐՆԱԼ»

ևն. քաղաքական օրաթերթեր

—

Գաւառական լրագրավաճառներու մասնաւոր զեղչ։ Դիմել Պոլիս, Պաղ Ալի ճատտէսի Թիւ 72, Եփրատ գործակալութիւն, Սահակ Քիւքճեանի։

ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ՋՐԻ

ԱՖՐՈԴԻՏԵԱՆ ԵՒ ՄՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿ

ՏՕՔԹԷՕՐ

ԳԱՌԼՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

Գիտական վերջին նորութեանց համեմատ առանց ցաւ պատճառելու կը դարմանէ ջերմամիզութիւնը, Ֆրանկախտը, երագափորձութիւնը, տանական անկարողութիւնը և դժուարամիզութիւնը։

Բացի կիրակիէ, ամէն օր կը գտնուի Պախճէ գաբու, Նէքէրճի Հանի Պէքիրի անկիւնը, Մերհամէթճեան դեղարանը։

ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐԸ ՋՐԻ 30—10

ՏՕՔԹ Ք. ՃԷԶՎԷՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՄՆՆԴԱՄԻԶԱԿԱՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Գերմանական և Ազգ. հիւանդանոցներու մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով կարճ ժամանակի մէջ կը դարմանէ հին և նոր ջերմամիզութիւնը, երիկամունքի (պեօպրէք), միզափամփուշտի բրօսթաթի բորբոքումներ, գէշ դարմանումէ յառաջ եկած ամարձիքներու ուռեցքներ, անկարողութիւն, ամլութիւն, բրօսթաթի վերաբերեալ բորբոքումներու համար Վիտիի նորանոր գործիքով մասած, արգանդի և ձուարաններու ախտաբանութիւններ։

Գոլիականներու համար սովորական դարմանումներու հետ Էալիխի Սալվարսանի երակային ներարկումները մասնաւոր խնամքով կը կատարէ դիւրամատչելի գնով։

Բացի Վասէռմանէն, իր դարմանումին տակ գտնուած հիւանդներուն Թարախի, մէզի, խուխի մանրէաբանական քննութիւններ առանց վճարումի։ Բացի կիրակիէ, ամէն օր կը գտնուի Պոլիս, Եէնի Բօսթահանէ ճատտէսի Թիւ 4, Հայկ Ալլահվէրտի դեղարանը։ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ օրերը ձրի։

ԱՉՔԻ
ԲՈԴԱՑԱՒԵՐԸ ՌՈՒՄԱԴԻԶՄԻՆՈՎ ԴԷՏՕ Է ԴԱՐՄԱՆԵԼ

Բողոքական Բժշկական և Ընդհանուր Առողջապահական Ընկերութեան

Հոս մը երեւելի բժիշկներէ գործածութիւնը յանձնարարուած և ազդեցութիւնը բժշկական գիտութեամբ մը անհերքելի եղող «Րիւմաթիզմին»ը գրեթէ գործածելով ընդհանուր յօդացաւերը (հին և երկարատեւ, սուր, յօդուածային, ջղային և գօտեւորական) ցաւերը յաջողութեամբ կը դարմանէ։

Յօրիններով այս հիւանդութիւններէն տառապողները «Րիւմաթիզմին»ին մէկ շիշին գործածութեամբը անգամ անոր գերազանց ազդեցութիւնը պիտի տեսնեն։

ՇԻՇԸ 7 ԴԱՀԵԿԱՆ է

Արտօնատէր՝ քիմիագործ Յակոբ Ս. Ներկարարեան Գալիա. Գալաթա, կեդրոնատեղին է Գալթագճեան դեղավաճառանոցը։ Գաւառներէն յանձնարարութիւնները 2 ղրուշ փոստի ծախքով միայն կ'ընդունուին։

ԳՈՐԾԱԿԱԼ

Աք Շէհիրի մեր նոր գործակալն է Ցարութիւն էֆ. Թոշխաշեան, որուն պէտք է դիմել բոլոր հայաստական խնդրոց և «Մանզումէյի բաժանորդագրութեան» համար։

ՅՈՂԱՓՈՒՈՒԹԻՒՆ
ՏՈՔԹ. Խ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

1908 [illegible] ... [illegible] «Սէրթիֆիքա» ... 1908 ... [illegible] Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, Պախճէ Գաբու, ... Հանի Պէքիրի ... Թիւ 8 ... [illegible]

ՏՕՔԹ. ՌՈՒԲԷՆ ՕՀԱՆԵԱՆ
ՔԷՕԹԱՀԻԱ

Վկայեալ Պէյրութի Ամերիկեան համալսարանէն, տաժամեայ Թաղապետական բժիշկ, մասնագէտ, ներքին և մորթային հիւանդութեանց։ Կը հրաւիրենք Քէօթահիոյ արդոյ հասարակութիւնը օգտուիլ յարգելի Տօքթէօրին ներկայութենէն։

5—5

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Բերա, Թաքսիմի Ֆրանսական հիւանդանոցին առջև, Թիւ 9 Վալիտէ Չէշմէ ճատտէսի

ՏՈՔԹ. ԱՐԱՄ ՌՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՔԻԹԻ ՀԱԳԱՑԻ ԵՒ ԿՈԿՈՐԴԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

[illegible]

ՍՊԻՏԱԿ ԴԵՂԱՐԱՆ
Գ. ՀԱՃԵԱՆ

ՍՈՐԲԵԱՆ ԳԱԳԸ-ԱԼԻԻ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ

[illegible]

[illegible] 49

ՏՔԹ. ՏԻԳՐԱՆ ԹԱՊՈՒՂ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԱԽՏԵՐՈՒ

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, Շիշլի, Օսման պէյի գաւիթօրն մօտ, Նանթեան սրբարանին իր յարկաբաժնին մէջ

Արանց և կանանց ինչպէս նաև տղայոց ամենազգի հին և նոր ախտերը, սաւառի, ալիքներու, երիկամներու, սրտի մասին հիւանդութիւնները անգլիական և ամերիկեան նորագոյն միջոցներով կը դարմանէ։ Ֆրանկախտը և անոր հետեւանք բոլոր յամառ հիւանդութիւնները «Սալվարսանի» և բոլորովին նոր գիւտ «Նէօսալվարսանի» ներարկումներով կը բուժէ բոլորը առանց ո՛ և է ցաւի և առանց դրամական արգելք ըլլալու։

Որպէսզի ո և է մէկը չի վարակուի թիֆոյով և գոլէրայով, վերջերս Ամերիկայի և Անգլիոյ մէջ հնարուած, կերպարկուած և յաջողութեամբ պատկուած նորագիւտ միջոցներով պատուաստում ալ կը կատարէ։

Ուրբաթ օրերը մինչեւ կէս օր ձրի։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ
ԹԱՔՍԻՄ_ՅՈՒՆԱԿԱՆ
ՔՈՆՍՈՒԼԱՏՈՅԻՆ ԴԷՄ
(ՔԱՖԷ ԹԻՒՐՔ)

Այս անգամ Թաքսիմ յունական քոնսուլաթոյին դէմ գտնուած Քաֆէ Թիւրքը, զոր ես վարձած եմ, ընտանեկան չքեղ երեկոյթներու համար ամէն տեսակ մաքրութեան և պատուաւորութեան համար վերջին ատրեան հոգ տարած եմ և մասնաւանդ Արեւելեան երաժշտախումբ մը հոս պայմանաւորուած եմ հետեւեալ անձերէն բաղկացեալ, որոնց Մանուէլն ու տարին օրէն սկսեալ ամէն օր մինչեւ կէս գիշեր ընտիր կտորներ պիտի նուագեն։ Հաշտոտ քեմենչէ Անաստաս էֆ., ուտի Մըսըրլը Իպրահիմ էֆ., քանոն Շէմսի էֆ., հանէնտէ Միհրդատ էֆ., հանէնտէ Յակոբոս էֆ., հանէնտէ Էմին էֆ.։

Սքանչելի Տրէհէր գիրը։ Գիները գոհացուցիչ։

Ընտանիքներու համար մասնաւոր սպասարկութիւն։

Վարձակալ

6—5 ԼԻԳՈՐ ՍԱՌՏԻ

Միջնորդաբար այս Նուաէց բոլորաիքը և ապշած էր ձեռք, ինքզինքը այլևս չէր ճանչնար։

Դարձդարձիկ ամպամածը անյայտ եղած էր։ Իր մտած բերանաբաց ծակը լեցուած էր։ Վայրկեան մը առաջ երեք դուռ կար, հիմա երկու հատ կար միայն. այն որուն վրայ կը կրթնէր տախտակին, և այն որ սանդուխին դիմացը գտնուելու էր։

Բարթէլլանին ուղեղը որքան ամուր ըլլար, կը սկսէր զգալ ապշութեան չափումը։ Ի զուր կը բռնանար, տակաւ առ տակաւ կը զգար սարսափին սողոսկումը։

Աւելցուցէք որ ծոմ էր, և ժամերէ ի վեր թերևս կը թափառէր այսպէս հալածուած և հետապնդուած Նրբանցքէ Նրբանցք։

Տարակոյս չկար թէ մահուան վտանգ կար, բայց այս չէր որ կը սարսափեցնէր զինքը։ Սակայն ո՞ւր էր այս վտանգը։ Ի՞նչ բանի մէջ կը կայանար։ Ինքզինքը կը տեսնէր մեքենաւոր գետնի մը վրայ, ամէն կերպով նման ճանճին՝ որ կը մաքառի սարդին հիւսած ոստայնին մէջ անտես, կծկուած մութ ծակի մը մէջ, ուրկէց կը լրտեսէ խորամանկօրէն, իր որսին վրա խոյանալու պատրաստ երբ զայն տեսնէ ընկճուած։

Ամէն ինչ խորհրդաւոր և ծածածուն էր բոլորտիքը։ Չէր գիտեր՞թէ անհանօրէն երկարած թաւող Նրբանցքը յանկարծ պիտի չզոցուէ՞ր, թէ տախտակամածը որուն վրայ իր ոտքերը կը դրուէին չպիտի՞ փլչէր իրեն տակ, թէ առաստաղը չպիտի՞ սապալէր և զինքը ճզմէր իր աւերակներուն տակ։ Ի՞նչպէս պիտի զգուշանէր։ Ո՞ւրկէց։ Ի՞նչ միջոցաւ։ Ոչինչ գիտէր...

Անծանօթին գլխու պտոյտը կը զգար։

Գիտէր ուրեմն թէ ինքը մօտ կ'ըլլար հոն, կը մնար կատաղաբար սպասել։ Բայց ի՞նչ կ'ուզեր ինքը։ Պարտաւորէ՞ր զիս որ պաշտօնեում ամենքեան

Բայց թէ՛հ... պիտի վրիպէին։

Ինքզինքը թօթուեց կարծես ձգելու համար իր վրայ ծանրացող սարսափի այս տպաւորութիւնը։ Ուղղուելու վրայ էր ըստ դիպուածի, երեք դուռներէն մէկուն, երբ կարծեց լսել խեղդուկ մասնչ մը իր ձախ կողմը։ Ուղղութիւնը փոխեց, մօտեցաւ և տրոշ կերպով լսեց ձայն մը որ կ'ըսէր.

— Է՛ ուրեմն, ի՞նչ կ'ընէ։

— Էսքինօզա՛, խորհեցաւ Բարթէլլան որ ճանչցաւ ձայնը։ Տեսնենք ի՞նչ կ'անցնի կը դառնայ առոր ետեւը։

Եւ ականջը դրան փակցուցած, կեդրոնացուց իր բոլոր ուշադրութիւնը։

Երկրորդ անծանօթ ձայն մը կը պատասխանէր.

— Կը մոլորի Նրբանցքներուն բաւիղին մէջ ուր կորսուած է։

— Սատանայի՛ կտոշներ, գոչեց Բարթէլլան, տարակոյս չկայ թէ առիկա իմ մասին է։ Եւ ունկնդիր մըտիկ մըն։

— Եթէ պրծիմ այս գէշ քայլէ, մահուանթիւնը տաշ պիտի գնես, պարոն Էսքինօզա։

Դրան միւս կողմէն Էսքինօզայի ձայնը կը վերսկըսէր իրեն սովորական եղող ատ կարճ և հրամայական շեշտով.

— Իսկ զօրքե՞րը։

— Հինգ հարիւր հոգի, ամէնքն ալ հրացաններով զինուած, կը գրաւեն պալատին այս մասը։ Ցրւուն հարիւրոց պահակներ կը պահպանեն բոլոր դուռները։ Քառէն քառասուն հոգինոց պահակներ նրբանցքներէ կ'անցնին ամէն ուղղութեամբ, կը պտտին բոլոր սենեակները։ Եթէ մարդը քաղելի այդ պահակներէն մէկուն, ընդհանուր հրձգութիւն մը չանթահար կ'ընէ